

Evaluace přínosu Jihomoravské komunitní nadace na socio-ekonomický rozvoj Břeclavska a Hodonínska

Kateřina Hájková

Bakalářská práce
2013

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Kateřina HÁJKOVÁ**
Osobní číslo: **M100010**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management a ekonomika**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Evaluace přínosu Jihomoravské komunitní nadace
na socio-ekonomický rozvoj Břeclavska
a Hodonínska**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Provedte průzkum literárních pramenů a zpracujte teoretické poznatky o komunitních nadacích v České republice.

II. Praktická část

- Identifikujte grantové výzvy a provedte evaluaci podpořených projektů Jihomoravské komunitní nadace v regionu Břeclavsko a Hodonínsko.
- Navrhněte zlepšení v oblasti grantových výzev Jihomoravské komunitní nadace.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

Czech Foundations, Canadian Foundations, Community Foundations: Sborník textů ze studijní cesty do Kanady. Ústí nad Labem: A.K.N. – občanské sdružení, listopad, 2010.
DVOŘÁK, Tomáš. Nadace a nadační fondy: text zákona s poznámkami. 2. dopl. a aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 130 s. ISBN 978-807-3575-632.
EARL, Sarah, Fred CARDEN a Terry SMUTYLO. Outcome mapping – Mapování výsledků: Zavádění prvků vzdělávání a reflexe do rozvojových programů. Warszawa: Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce, 2011, ISBN 978-83-89997-35-7.
FRYCOVÁ, Michaela, Jan KROUPA, Monika ŠATAVOVÁ a Josef ŠTOGR. Komunitní nadace: Šest sešitů ke komunitním nadacím. Praha: Podnos, 2006.
SKOVAJSA, Marek. Občanský sektor: organizovaná občanská společnost v České republice. 1. vyd. Praha: Portál, 2010, 372 s. ISBN 978-807-3676-810.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Lucie Tomancová, Ph.D.
Ústav managementu a marketingu
Datum zadání bakalářské práce: 15. února 2013
Termín odevzdání bakalářské práce: 17. května 2013

Ve Zlíně dne 15. února 2013

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevydělčně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou/diplomovou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 17. 5. 2013

Hašková

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídí k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Hlavním cílem této bakalářské práce je stanovit přínos činnosti Jihomoravské komunitní nadace na socio-ekonomický rozvoj regionu, ve kterém působí, tj. Břeclavska a Hodonínska. Použité metody jsou kvalitativního charakteru, a tedy SWOT analýza činnosti nadace a každoročně vyhlašovaného grantového programu, popisná analýza, analýza dokumentů, případová studie podporovaného občanského sdružení, pozorování a polostrukturovaný rozhovor s ředitelkou a zakladatelkou nadace. Na závěr jsou sestavena doporučení pro management zkoumané nadace.

Klíčová slova: neziskový sektor, Jihomoravská komunitní nadace, komunitní nadace, nadace, přínos, dopad, SWOT analýza, případová studie

ABSTRACT

The main aim of the bachelor thesis is to determine the added value of the work of the Community Foundation of Southern Moravia for socio-economic development of Breclav and Hodonin regions, where the Foundation operates. Used methods are all qualitative nature – SWOT analysis of the Foundation and its routine grant program, descriptive analysis, document analysis, observation and semi-structured interview with the director and founder of the Foundation. Finally, there are recommendations for the Foundation management.

Keywords: non-for-profit sector, non-profit sector, Community Foundation of Southern Moravia, community foundation, foundation, added value, impact, SWOT analysis, case study

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí mé bakalářské práce za rady a podporu a Zlatce Maděřičové za čas, který mi věnovala. Taktéž děkuji své rodině za trpělivost po celou dobu studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 KOMUNITNÍ NADACE	13
1.1 APLIKACE TEORIÍ VZNIKU ORGANIZACÍ OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI	15
1.1.1 Teorie sociálních podnikatelů	16
1.1.2 Teorie vzájemné závislosti	16
1.2 FUNKCE ORGANIZACÍ OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI	17
1.2.1 Budování komunity	17
1.2.2 Poskytování služeb	17
1.2.3 Advokační funkce	18
1.3 VEŘEJNÁ PROSPĚŠNOST	18
1.4 UDRŽITELNÝ ROZVOJ	19
2 HISTORIE KOMUNITNÍCH NADACÍ	20
3 KOMUNITNÍ NADACE VE SVĚTĚ	22
3.1 USA.....	22
3.2 KANADA.....	23
4 KOMUNITNÍ NADACE V ČESKÉ REPUBLICĚ	24
4.1 HISTORIE KOMUNITNÍCH NADACÍ V ČESKÉ REPUBLICĚ.....	26
4.1.1 Program CPSI.....	26
4.1.2 Program Podpora rozvoje komunitních nadací v ČR.....	26
4.1.3 Podpora C. S. Mott Foundation.....	27
4.1.4 V4 Community Foundation Maturity Program.....	27
4.2 MINIMUM KOMUNITNÍ NADACE	28
4.3 ASOCIACE KOMUNITNÍCH NADACÍ V ČR	29
4.4 ÚSTECKÁ KOMUNITNÍ NADACE.....	30
4.5 JIHOMORAVSKÁ KOMUNITNÍ NADACE	33
4.6 NADAČNÍ FOND VIA VITAE	33
4.7 KOMUNITNÍ NADACE BLANICKO-OTAVSKÁ	34
4.8 TŘI BRÁNY, KOMUNITNÍ NADACE PRO VĚDĚNÍ, UMĚNÍ A CIVILIZACI.....	35
II PRAKTICKÁ ČÁST	37
5 METODIKA	38
6 JIHOMORAVSKÁ KOMUNITNÍ NADACE	39
6.1 REGION	40
6.2 LIDÉ V NADACI.....	41
6.3 DÁRCI A PARTNEŘI NADACE	42
6.3.1 Fundraising nadace.....	43
6.3.1.1 Dobročinná aukce moravských vín v Praze.....	43
6.3.1.2 Charitativní večere	44
6.4 GRANTOVÉ PROGRAMY JIHOMORAVSKÉ KOMUNITNÍ NADACE	45
6.4.1 Podpořené projekty	47
6.4.2 SWOT analýza programu Poznej svoji komunitu.....	49

6.4.2.1	Doporučení.....	50
6.4.2.2	Komentář	50
6.4.3	Případová studie občanského sdružení Písek žije	51
6.4.3.1	Co vyplývá z případové studie.....	55
6.5	DALŠÍ ČINNOST NADACE	57
7	SWOT ANALÝZA JIHOMORAVSKÉ KOMUNITNÍ NADACE	58
7.1	DOPORUČENÍ.....	60
7.2	KOMENTÁŘ	60
8	ROZHOVOR S ŘEDITELKOU JIHOMORAVSKÉ KOMUNITNÍ NADACE.....	62
	VLASTNÍ KOMENTÁŘ A ZÁVĚR.....	64
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	67
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	71
	SEZNAM OBRÁZKŮ	72
	SEZNAM TABULEK.....	73

ÚVOD

Předkládaná bakalářská práce se zabývá činností Jihomoravské komunitní nadace (JMKN), zejména přínosem na socio-ekonomický rozvoj bývalých okresů Břeclav a Hodonín, na jejichž území působí. JMKN je mladá, grantující, ne zcela stabilní, rozvíjející se a zrající nadace, budující si v regionu své místo a propagující myšlenku komunitního života a komunitních nadací (KN). Tento koncept je v České republice poměrně nový a hlavně nerozšířený a o to má Jihomoravská komunitní nadace ztížené podmínky rozvoje.

Hlavním cílem práce je stanovit přínos Jihomoravské komunitní nadace jako dopad její činnosti na region. Vedlejšími cíli jsou popis nadace a návrh zlepšení v celkovém fungování nadace a v oblasti grantových výzev. Budeme vycházet z teoretických poznatků, ale hlavně z interních i veřejně dostupných dokumentů nadace i podporovaného občanského sdružení, z rozhovorů a pozorování. Pro jasnější výsledky jsou položeny dvě výzkumné otázky:

1. Má Jihomoravská komunitní nadace vliv na socio-ekonomický rozvoj regionů Břeclavska a Hodonínska?
2. V jakých oblastech tkví přínos Jihomoravské komunitní nadace na socio-ekonomický rozvoj regionu?

Podrobněji se teoretická část zabývá konceptem komunitních nadací, jejich grantovými a ngrantovými funkcemi, aplikací vybraných teorií a problematikou veřejné prospěšnosti a trvale udržitelného rozvoje. Dále obsahuje informace o historii komunitních nadací, o podobě KN v zemích s tradicí komunitních nadací, ve Spojených státech amerických a Kanadě a v neposlední řadě načrtává obraz českých komunitních nadací, jejich historii a dnešní podobu.

Praktická část se pak konkrétně zaměřuje na Jihomoravskou komunitní nadaci, její vývoj, současný stav a možnosti dalšího rozvoje. Pomocí popisné analýzy rozebírá její fungování, práci s dárci a grantové programy. Podrobněji analyzuje každoročně vyhlašovaný grantový program pomocí SWOT analýzy a prakticky ilustruje přínos grantové podpory na vývoji občanského sdružení a jeho aktivit pomocí případové studie. Nechybí ani SWOT analýza Jihomoravské komunitní nadace celkově, na kterou navazují doporučení autorky. Výsledky zkoumání jsou následně konfrontovány s výsledky polostrukturovaného rozhovoru s ředitelkou nadace a shrnuty ve vlastním komentáři a závěru.

Protože je Jihomoravská komunitní nadace mladá a operující v regionu (střední a východní Evropa) bez tradice komunitních nadací a budování komunit, je pro ni v tuto chvíli důležité popsat přínos své činnosti a obhájit tak svou existenci stejně jako přiblížit své poslání a dopady jeho naplňování veškerým stakeholders včetně potenciálních dárců.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 KOMUNITNÍ NADACE

Komunitní nadace (KN) je jako každá jiná nadace právnickou osobou a zároveň neziskovou organizací. Zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech definuje nadace jako účelová sdružení majetku zřízená pro dosahování obecně prospěšných cílů (1992, § 1). V základě obecněprospěšným cílem komunitních nadací je zlepšování kvality života v komunitě a vytváření platformy pro setkávání, dialog, společné plánování a iniciování vizí občanů, představitelů neziskových organizací, podnikatelů a zástupců místní a státní samosprávy (CSR, 2008, s. 5).

Komunitní nadace je subjekt, starající se o veřejné blaho dané komunity stejně jako obce a kraje. Ale způsob, jakým se stará o členy své komunity, je odlišný od institucí volené a delegované moci - stará se *zdola*. Je partnerem takových institucí, ale působí na jiném poli, přitom ale těžko oddělitelném. Komunitní nadace je lídrem, je nepolitická a vychází z nepolitických motivů, podílí se na formování cílů komunity a obstarává zdroje pro dosahování těchto cílů, přičemž zapojuje místní dárce jako efektivní nástroj budování a upevnování komunit. KN existuje pro svou komunitu a současně z ní roste, zná její minulost i současné potřeby a problémy. (Štoгр, 2001, s. 162 – 163; The Transatlantic Community Foundation Network, 2007, s. 11)

Jednotlivé komunitní nadace mají zformulovány vlastní cíle, nejsou ale zaměřeny na jednu oblast či cílovou skupinu. Slovo „komunitní“ vystihuje snahu rozvíjet komunitu zevnitř spojením sil a snah místních aktérů. Silnou stránkou komunitní nadace je fakt, že propojuje konkrétní dárce s konkrétními aktéry, a tím všichni společně působí na rozvoj – každý z nich má jiný cíl, ale paradoxně společně jsou schopni svých cílů dosáhnout. Silným efektem spojení dárců a aktivních lidí a organizací je identifikace jedinců s širším okruhem cílů a aktérů – ve výsledku mnohem silnější pocit zadostiučinění a spokojenost na jedné straně, na straně druhé větší prospěch a socio-ekonomický rozvoj regionu. Vliv na dlouhodobě udržitelný rozvoj je zjevný, jelikož právě takto se zformuje zodpovědná komunita, schopná vnímat všechny aspekty společného života, všímavá k ostatním a zodpovědně individuálně rozhodující. (Frycová, Kroupa, Šatavová a Štoгр, 2006, Sešit no. 1, s. 6)

Komunitní nadace rozděluje nadační příspěvky (grantuje) mezi projekty tematicky nevymezené, prospěšné dané komunitě (komunita je zde vymezena administrativně, historicky, geograficky či jinak). K tomuto využívá výnosů z nadačního jmění a darů. Dary, které tak-

to přerozděluje, získává od firemních i individuálních dárců a diverzifikuje tak své zdroje. Nástroje, které má k dispozici jsou následující:

- konkrétní projekty a fondy, pomocí nichž nadace oslovuje dárce s cílem podpořit konkrétní účel stejně jako jakékoliv jiné organizace (opravy památek, uspořádání jednorázové akce apod.);
- kmenový fond – jako většina nadací má i komunitní nadace svůj základní fond, o kterém sama rozhoduje a jehož zaměření naplňuje poslání nadace;
- ostatní fondy – fondy, jejichž zaměření může odpovídat požadavkům komunity, například životní prostředí, sociální témata, volnočasové aktivity mládeže apod.;
- dárcovské programy a fondy – jsou nástroje určené pro významné dárce či jejich skupiny, dárce se podílí na formulaci zaměření fondu, na správě a může i určovat příjemce finanční podpory; nadace takové produkty nabízí v případě, že existuje silný dárce (firma, jednotlivec). (Frycová, Kroupa, Šatavová a Štogr, 2006, Sešit no. 1, s. 8-13)

Vedle grantování má každá komunitní nadace i negrantové funkce, které se liší podle kontextu, ve kterém funguje. Proto je pro nadace klíčové, aby zaměstnanci a členové správní rady znali komunitu, její vývoj, tradice, silné a slabé stránky stejně jako silné a slabé stránky místních organizací a neformálních skupin. Negrantové funkce a postavení komunitní nadace ve společnosti jsou příležitostí pro setkávání široké palety lidí, čímž dochází k síťování a synergickému efektu. (The Transatlantic Community Foundation Network, 2007, s. 11 – 16)

Negrantové funkce komunitní nadace jsou:

- komunikátor,
- stavitel,
- obhájce,
- katalyzátor.

Komunikátor: existuje-li v komunitě mnoho různorodých neziskových organizací, které jsou aktivní, může komunitní nadace zabezpečovat, aby jednotlivé organizace věděly, co dělají ty druhé. (The Transatlantic Community Foundation Network, 2007, s. 11)

Stavitel: nadace pomáhá organizacím naučit se porozumět jedna druhé a přijmout rozdíly mezi sebou. (The Transatlantic Community Foundation Network, 2007, s. 11)

Obhájce: vyskytnou-li se problémy nebo výzvy, které je třeba obhajovat, bojovat za ně, řešit a neujme-li se toho žádná jiná organizace v komunitě, může toto plnit komunitní nadace. (The Transatlantic Community Foundation Network, 2007, s. 11)

Katalyzátor: komunitní nadace může podpořit jinou organizaci, aby řešila problémy a čelila výzvám, spojovala lidi a podobně. (The Transatlantic Community Foundation Network, 2007, s. 11)

Přítom ale přísluší-li jedna z výše uvedených rolí jiné organizaci nebo existuje-li vhodnější organizace pro plnění takové role dlouhodobě či jednorázově, komunitní nadace ustupuje do pozadí a nesnaží se zmocnit role. Poskytuje know-how, morální a případně i finanční podporu. (The Transatlantic Community Foundation Network, 2007, s. 15)

Záleží na kontextu, ve kterém komunitní nadace působí, univerzálně si ale pod negrantovými funkcemi komunitních nadací můžeme představit:

- organizování setkání,
- pořádání odborných přednášek, seminářů, workshopů pro veřejnost,
- organizování studijních cest za účelem poznání dobré praxe jinde,
- výzkumy a studie,
- lobbování v oblasti legislativy či podpora lobbingu jiných organizací,
- vytváření příležitostí zapojení pro potenciálně vyloučené skupiny,
- vytváření akčních skupin, které zapojují různé vlivné lidi do řešení konkrétních problémů,
- poskytování nejrůznějších informací o komunitě, neziskovém sektoru a dalších.

(The Transatlantic Community Foundation Network, 2007, s. 15)

1.1 Aplikace teorií vzniku organizací občanské společnosti

Pro pochopení, proč stát a místní samosprávy nejsou jedinými aktéry, snažícími se o zvyšování kvality života v komunitě, můžeme uvažovat některé z ekonomických teorií vzniku institucí občanské společnosti obecně a pokusit se je přímo aplikovat na model komunitní nadace.

1.1.1 Teorie sociálních podnikatelů

Uvažujeme iniciativní jedince, *sociální podnikatele*, kteří jsou hodnotově či podobně orientováni k založení neziskové organizace. V případě komunitní nadace to mohou být místní aktéři, kteří v konceptu takové nadace vidí smysl a cestu. Komunitní nadace jakožto nástroj pro dárce – zde je sociálním podnikatelem skutečný podnikatel, který se identifikuje s cíli aktérů v komunitě; podporou komunitní nadace se zvyšuje dopad jeho jednání a může být součástí jeho společensky odpovědného chování (Corporate Social Responsibility - CSR). Takový sociální podnikatel může komunitní nadaci sám založit, nebo ji využívat jako nástroj pro uspokojování svých filantropických potřeb. Je ale maximálně vhodné, aby komunitní nadaci založila spíše skupina takových dárců. (Skovajsa, 2010, s. 44 – 46; Frycová, Kroupa, Šatavová a Štogr, 2006, Sešit no. 1, s. 3 - 14)

1.1.2 Teorie vzájemné závislosti

Mezi organizacemi občanské společnosti a státem může existovat vztah partnerství a vzájemné závislosti; nemluvíme pouze o selhání státu a konkurenci mezi těmito subjekty. I stát, i komunitní nadace mají své nedostatky, které společně vyrovnávají, a každý z nich může něco nabídnout. Komunitní nadace jako znalec místního prostředí, problémů, hodnot a aktérů může působit jako poradce státu a místních samospráv v této oblasti. Stát a místní samospráva, využívá-li potenciálu komunitní nadace, může být efektivnější. Na druhé straně, spolupracuje-li komunitní nadace se státem a místními samosprávami v dosahování společných cílů, je jejich práce komplexnější a může a měla by mít hlubší a dlouhodobější dopad. (Skovajsa, 2010, s. 44 – 46; Frycová, Kroupa, Šatavová a Štogr, 2006, Sešit no. 2)

V myšlenkové návaznosti na *teorii vzájemné závislosti* a komunitních nadacích musíme zmínit také **princip subsidiarity**. Jde o zásadu, kdy o veřejných záležitostech rozhoduje a nese za ně odpovědnost nejnížší stupeň veřejné správy, ten nejbližší občanům; mluvíme o decentralizaci státní moci. Při rozhodování o veřejných záležitostech může být komunitní nadace nápomocna státu, protože, jak již bylo řečeno, zná místní prostředí a aktéry, problémy a potřeby. Partnerství v užším slova smyslu (spolupráce a koordinace) se nabízí, partnerství v širším slova smyslu (podle vztahu k cílům) existuje. (Kislingerová, 2011, s. 39; CPSI, 2001, s. 13)

1.2 Funkce organizací občanské společnosti

Komunitní nadace je jedna z institucí občanské společnosti a plní všechny funkce takových organizací. Podle Pospíšila (2009, s. 10) plní organizace občanské společnosti tři základní funkce:

- poskytování služeb,
- advokační funkce (funkce prosazování a obhajování zájmů),
- budování komunity (vytváření vztahů mezi jednotlivci a jednotlivci a organizacemi).

1.2.1 Budování komunity

Za nejvýznamnější činnost komunitní nadace považují budování komunity a vytváření vztahů a partnerství mezi jednotlivými aktéry. Grantující komunitní nadace či fondy s komunitním zaměřením vyžadují ve svých výzvách, aby předkládané projekty vytvářely nová partnerství či upevňovaly ta stávající. Důvod je jednoduchý: má-li být činnost místních aktérů (jednotlivců či organizací) efektivní, dlouhodobě veřejně prospěšná a trvale udržitelná, musíme zapojit co nejširší spektrum lidí od podnikatelů přes místní samosprávu až po občany. Jen tak vytvoříme loajální klima se zodpovědnými jedinci. (Pospíšil, 2009, s. 10)

1.2.2 Poskytování služeb

Služby, které komunitní nadace může poskytovat, mohou být různé. Všechny ale poskytují služby stávajícím či potenciálním dárcům: poradí, kde a jak darovat, usílí dárcovský program na míru, vedou dárcovské fondy a programy a podobně. A všechny také podporují místní aktéry – to můžeme považovat za službu jak jedincům, tak celé komunitě. (Pospíšil, 2009, s. 10; Frycová, Kroupa, Šatavová a Štogr, 2006, Sešit no. 2)

Další služby, jež nadace mohou poskytovat, je odborné poradenství a lektorství, možnost praxe v nadaci, využití studovny a knihovny a další. Komunitní nadace také pracují se svým nadačním jměním, které mohou tvořit movité a nemovité věci, a tyto nadace může například pronajímat stejně jako další majetek. (Ústecká komunitní nadace, 2011)

1.2.3 Advokační funkce

Advokační funkce, neboli prosazování a obhajování zájmů, můžeme v případě komunitních nadací chápat v kontextu celé komunity. Nadace může a je schopna obhajovat zájmy místních lidí velmi efektivně. Je místním lídrem, zná místní potřeby a stejně tak ji zná komunita, ve které funguje. Reálně je v moci silné a rozvinuté komunitní nadace prosazovat zájmy tím, že se permanentně snaží o vyvolání společné diskuse. (Pospíšil, 2009, s. 10)

1.3 Veřejná prospěšnost

Veřejně prospěšné jsou ty organizace, jež svou činností přispívají k veřejnému blahu. V praxi se ale může prolnat a těžko posuzovat, co je veřejně a co soukromě prospěšné; ostatně jednotlivé státy tuto problematiku řeší různě. Většina evropských zemí nemá jednoznačně definováno, co je veřejná prospěšnost, zato stanovují charakteristické znaky toho, co je považováno za veřejně prospěšné, a demonstrují toto výčtem účelů. (Ronovská, 2010)

Naproti tomu Česká republika (obdobně má podmínky stanoveno už jen Bulharsko) připisuje veřejnou prospěšnost na základě právní formy: občanská sdružení, nadace, nadační fondy, obecně prospěšné společnosti, odbory, politické strany a politická hnutí, registrované církve a náboženské společnosti, veřejné vysoké školy, obce, organizační složky státu, kraje, příspěvkové organizace, státní fondy a subjekty, o nichž tak stanoví zvláštní zákon. Nevýhodou tohoto systému je posuzování veřejné prospěšnosti pouze při vzniku organizace - například v případě občanských sdružení už žádné následné sledování skutečné činnosti a její prospěšnosti neprobíhá. (Pajas, 2005; AVPO, 2013)

V českém právním řádu je veřejná prospěšnost demonstrativně definována v některých zákonech. Příkladem si uveďme zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech: „*Obecně prospěšným cílem je zejména rozvoj duchovních hodnot, ochrana lidských práv nebo jiných humanitárních hodnot, ochrana přírodního prostředí, kulturních památek a tradic a rozvoj vědy, vzdělání, tělovýchovy a sportu.*“ Nadace jsou tedy podle českého práva organizace veřejně prospěšné a podle této logiky jsou veřejně prospěšné i komunitní nadace, jež se více či méně zaměřují na podporu více výše stanovených cílů zároveň. Veřejnou prospěšnost můžeme také chápat jako sumu prospěchů, které z činnosti organizace mají jednotlivci (angličtina pro to má speciální výraz – beneficiaries – v překladu příjemci podpory jakéhokoli druhu). (Skovajsa, 2010, s. 84)

1.4 Udržitelný rozvoj

Trvale udržitelný rozvoj, tedy dlouhodobost a dopady našeho jednání, by měl patřit mezi základní aspekty každého rozhodování, ať už individuálního či kolektivního. Je na místě se bavit o tom, co děláme a jaký a kdy bude mít naše činnost dopad, jaký bude přínos (pozitivní i negativní) pro další generace, přírodu a životní prostředí. I takové diskuse by měly podporovat komunitní nadace, iniciovat je a rozvádět. (Frycová, Kroupa, Šatavová a Štogr, 2006, Sešit no. 2)

Definice trvale udržitelného rozvoje (sustainable development) ze zprávy, kterou sestavila už v roce 1987 Světová komise pro životní prostředí a rozvoj (World commission on environment and development) zní: *„udržitelný rozvoj je takový rozvoj společnosti, kdy současná generace uspokojuje svoje potřeby tak, aby neomezila uspokojování potřeb budoucích generací“* (Remtová, 2009, s. 48). K pochopení nám může pomoci i definice udržitelného rozvoje podle českého zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí: *„udržitelný rozvoj je rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů“*. Myslíme tedy při našem jednání na budoucnost dalších generací, jsme zodpovědní za své činy a jejich následky.

Původně byl udržitelný rozvoj jen otázkou environmentální, dnes se naštěstí zajímáme i o příčiny, které jsou ekonomické (příkladem: konkurenceschopnost, lidské zdroje, vzdělávání, výzkum a vývoj) a sociální (mezigenerační a rodinná soudržnost, životní styl a zdravotní stav) povahy, přičemž všechny tyto tři složky jsou vzájemně provázány. Za nejdůležitější aspekt ale považuji to, že každý z nás přijme odpovědnost za své činy, přemýšlí nad následky svého chování, a to nejen nad následky zjevnými, ale i těmi dlouhodobými, které mohou nastat za mnoho let, staletí i tisíciletí. V tomto kontextu patří komunitní nadace mezi aktéry, kteří přispívají k takovému smýšlení, a krom toho, podporují projekty, které kladou důraz na osobní odpovědnost a trvale udržitelný rozvoj. (Remtová, 2009, 48).

2 HISTORIE KOMUNITNÍCH NADACÍ

První komunitní nadace vznikla v roce 1914 v Clevelandu v Ohio ve Spojených státech. Pan Frederick H. Goff, bankéř a právník, měl nápad vytvoření komunitního fondu (community trust), jehož podstata by spočívala v propojení clevelandských filantropů – žijících i mrtvých – a jejich zdrojů v jediný a permanentní finanční zdroj s cílem zlepšování kvality života ve městě. Z takto získaných a získávaných finančních prostředků by plynul úrok, z něhož by byly financovány dobročinné aktivity zacílené na obyvatele města Cleveland. (The Cleveland Foundation, 2013)

Tento nápad vzešel čistě z problému efektivity, kdy jeho podnik (stejně jako jiné tehdejší podniky) řídil několik malých charitativních organizací (obdobu dnešních nadací). Některé z nich byly přímo zaměřeny na jistou oblast podpory, například vzdělávání, z jiných benefitovali všichni obyvatelé Clevelandu. Goffův podnik s těžkostmi identifikoval ty správné příjemce podpory a právě odtud vzešel nápad vybudovat jednu nezávislou organizaci – nadaci, která by tohle dělala za všechny jeho existující charity dohromady. Mnoho clevelandských bankéřů se poté připojilo. (Marshall County Community Foundation, 2013)

Tato vize vyústila v založení *The Cleveland Foundation* dne 2. ledna 1914, to je téměř sto let zpátky. Nadace začala měnit způsob, jakým se členové komunity starají jeden o druhého. Po prvních pěti letech fungování její koncept místní filantropie oslovil další subjekty a vznikly nové komunitní nadace v Chicagu, Bostonu, Milwaukee, Minneapolis a v Buffalu ve státě New York. V roce 1931 byl založen první dárcovský fond komunitní nadací ve Winston-Salemu v Severní Karolíně ve Spojených státech. (The Cleveland Foundation, 2013)

Tyto nové nadace byly ale velmi specifické v tom, že byly primárně nástrojem pro filantropy, oproti stávajícím nadacím, které byly a jsou zaměřeny na přímou podporu lidí a jejich problémů. Řešily a řeší *všechny* lidské problémy systematickou a vědeckou cestou, na místní úrovni, čímž dosáhnou na skutečné příčiny problémů. (Marshall County Community Foundation, 2013)

Dnes Cleveland Community Foundation operuje v celém okrese, nejen na území města, podporují ji lidé všech příjmových kategorií a snaží se nebýt pouze grantující nadací, ale hlavně aktivním a vizionářským lídrem komunity. Její nadační jmění se vyšplhalo na 1,8 miliardy dolarů a na grantech přerozdělila více, než jednu miliardu dolarů. (The Cleveland Foundation, 2013)

V průběhu následujících let a desetiletí se komunitní nadace rozšířily po celých Spojených státech, přičemž velký dopad na jejich růst měl *Akt daňové reformy (Tax Reform Act of 1969)* v roce 1969. Tato reforma striktněji regulovala soukromé nadace – například limit ročního odpočtu darů komunitním nadacím byl vyšší, než u darů soukromým nadacím, - což nahrávalo komunitním nadacím. (Marshall County Community Foundation, 2013; Community Foundations, 2003)

Dnes je ve Spojených státech téměř 700 komunitních nadací a tento model se rozšířil po celém světě. V roce 2013 najdeme mimo Spojené státy okolo 470 komunitních nadací ve 41 státech. Příkladem je Kanada, Velká Británie, Polsko, Německo, Česká republika, Bulharsko, Slovensko, Lotyšsko, Jihoafrická republika, Keňa, Portoriko, Indie a mnoho dalších. Po celém světě je tedy zhruba 1 200 komunitních nadací, které mají i přes velkou rozmanitost některé společné rysy. (WINGS, 2012; Marshall County Community Foundation, 2013; A.K.N., 2013)

V 70. letech 20. století začaly vznikat první komunitní nadace v západní Evropě (například ve Velké Británii) a od 90. let do dnes vznikají i ve střední a východní Evropě (Polsko, Slovensko, Maďarsko, Česká republika, Bulharsko, Rumunsko a další). (A.K.N., 2013)

3 KOMUNITNÍ NADACE VE SVĚTĚ

Dnes komunitní nadace najdeme po celém světě, jejich počet se pohybuje okolo 1 200 a přes různorodost obsluhovaných regionů a jejich komunit mají společné některé rysy. Mezi nejsilnější a nejstarší komunitní nadace patří ty americké a kanadské, viz následující odstavce. (Marshall County Community Foundation, 2013)

3.1 USA

Historie amerických komunitních nadací je historií komunitních nadací všeobecně, viz kapitola *Historie komunitních nadací*. První komunitní nadace v USA byla založena bankéřem Frederickem H. Goffem v roce 1914 a koncept se začal šířit po USA velmi rychle. Dnes je v USA více než 650 komunitních nadací ve všech 50 státech, které vlastní majetek dohromady za 31 miliard dolarů a ročně na grantech přerozdělí přibližně 2,6 miliard dolarů. Nadační jmění největší americké komunitní nadace, *the New York Community Trust*, činí víc než 2 miliardy amerických dolarů a například první komunitní nadace, *The Cleveland Foundation*, vlastní majetek ve výši 1 miliardy. (Marshall County Community Foundation, 2013; The Cleveland Foundation, 2013)

Dnes jsou komunitní nadace nejrychleji rostoucím filantropickým konceptem ve Spojených státech i ve světě. Obsluhují městské i venkovské oblasti, podporují nejrůznější tematické oblasti od umění přes urbanizační problematiku po životní prostředí a zdraví a ovlivňují tak životy 100 milionů lidí. Nabízejí dárcům trvalé fondy pro naplňování současných i budoucích potřeb komunity a takto budují a posilují místní komunity. (Marshall County Community Foundation, 2013)

Americké komunitní nadace se aktivně a z části už i rutinně věnují práci s dárci, *šijí* na míru dárcovský plán na základě možností a preferencí dárců a snaží se, aby dárci měli ze svých filantropických aktivit co největší přínos. Na druhé straně komunitní nadace provádí výzkum, analýzy a osobní návštěvy, aby se ujistily, že jsou dary maximálně a efektivně využity. Přijímají dary všech typů – vedle finančních prostředků to mohou být nemovitosti, umělecká díla i cenné papíry. Velmi často dostávají dary ze závěti a také od žijících dárců, kteří si u nadace založí fond jakéhokoliv druhu. Nejvíce darů ale směřuje přímo do nadačního jmění, protože tak zůstane navždy zachován dárcův záměr, jméno a majetek a plynoucí prospěch pro komunitu i nadaci stále roste. (Marshall County Community Foundation, 2013)

3.2 Kanada

Komunitní nadace v zemi s téměř 150 letou historií začaly vznikat ve 20. letech 20. století. První komunitní nadace v Kanadě byla založena v roce 1921, tj. pouhých sedm let po založení první americké komunitní nadace, v hlavním městě provincie Manitoba – ve Winnipegu. Dnes je v Kanadě více než 180 komunitních nadací, pokrývajících téměř celé území Kanady, a naprostá většina z nich je sdružená pod národní organizací *Community Foundations of Canada*. (The Winnipeg Foundation, 2013; Community Foundations Of Canada, 2013)

V roce 2011 měly kanadské komunitní nadace majetek dohromady ve výši 3 miliardy kanadských dolarů a na grantech přerozdělily více než 155 milionů dolarů. Ovšem k výraznému rozvoji kanadských komunitních nadací došlo teprve v průběhu posledních 20 let; do té doby byly nadace postavené na dobrovolnické práci, spravovaly pár místních fondů a jejich počet nebyl tak vysoký. Dnes je jich podstatně více, téměř všechny mají stálé zaměstnance, jsou profesionální a jejich nadační jmění produkuje relativně vysoký zisk. (Community Foundations Of Canada, 2013; Kroupa, 2010, s. 3 - 8)

Kanadské komunitní nadace se mohou pyšnit vysokým podílem zapojených dobrovolníků. Komunitní nadace v kanadské společnosti mají své místo, a proto se do činnosti nadací zapojuje široké spektrum dobrovolníků, od studentů přes rodiče na rodičovské dovolené po odborníky na různá témata. Toto souvisí především s rozvinutější občanskou společností, chápání osobní odpovědnosti a historií země stejně jako v případě Spojených států amerických. (Community Foundations Of Canada, 2013; Kroupa, 2010, s. 3 - 8)

Taktéž komunikace a spolupráce kanadských komunitních nadací s orgány státní správy a samosprávy je na vysoké úrovni. To především díky tzv. *Vital Signs* (vitální znaky), což jsou výsledky kvantitativních i kvalitativních měření, poskytující představu o rozvoji a stavu daných komunit. Tyto zpracovávají komunitní nadace za svůj region s cílem porozumět komunitě na všech úrovních (ekonomická stránka, zdraví, vzdělání, bezdomovectví, životní prostředí, kultura a další) a poté tato čísla používají při argumentaci s orgány veřejné moci, v komunikaci s médii a zároveň více poznávají komunitu, ve které působí. (Kroupa, 2010, s. 51 - 61)

4 KOMUNITNÍ NADACE V ČESKÉ REPUBLICE

V roce 2013 jsou v České republice **čtyři komunitní nadace** a **jeden nadační fond s komunitním zaměřením**. Všechny se snaží o naplňování bodů *Minima komunitní nadace* (viz níže) a všechny sdružuje A.K.N. – občanské sdružení (Asociace komunitních nadací v ČR), která podporuje jejich rozvoj a spolupráci a propaguje myšlenku komunitních nadací. (A.K.N., 2013)

Fungující komunitní nadace v ČR:

- Ústecká komunitní nadace,
- Jihomoravská komunitní nadace,
- Komunitní nadace Blanicko – Otavská,
- Tři brány, komunitní nadace pro vědění, umění a civilizaci.

Nadační fondy s komunitním zaměřením v ČR:

- Nadační fond Via Vitae.

Zároveň jsou dnes všechny české komunitní nadace členy Asociace nadací při Fóru dárců (Nadační fond Via Vitae je členem Asociace nadačních fondů při Fóru dárců). (A.K.N., 2013)

České komunitní nadace působí na 12 % rozlohy České republiky a obsluhují 15 % obyvatelstva, jak ukazuje Tabulka 1.

Tabulka 1 Podíl komunitních nadací na rozloze a počtu obyvatel ČR (zdroj: A.K.N., 2013)

	Rozloha/km ² k 31. prosinci 2010	Počet obyvatel k 31. prosinci 2010
Jihomoravská komunitní nadace	2 137 km ²	270 563
Komunitní nadace Blanicko-Otavská	2 159 km ²	141 604
Nadační fond Via Vitae	1 539 km ²	547 805
Tři brány, komunitní nadace pro vědění, umění a civilizaci	876 km ²	88 057
Ústecká komunitní nadace	2 814 km ²	505 047
Celkem komunitní nadace v ČR	9 525 km²	1 553 073
Podíl na celkové rozloze a počtu obyvatel ČR	12 %	15%
Celková rozloha a počet obyvatel ČR	78 864 km ²	10 506 813

Vedle toho se Tabulka 2 zaměřuje na finanční a grantovou stránku českých komunitních nadací. Vidíme, že Ústecká komunitní nadace s největším nadačním jměním podpořila v roce 2011 nejvíce projektů nejvyšší sumou.

Tabulka 2 Výše nadačního jmění, počet a výše nadačních příspěvků udělených v roce 2011 (zdroj: A.K.N., 2013)

	Nadační jmění v roce 2011 v Kč	Celkový počet nadačních pří- spěvků udělených v roce 2011	Celková výše nadačních pří- spěvků udělených v roce 2011 v Kč
Jihomoravská komunitní nadace	513 574,70	13	198 000
Komunitní nadace Blanicko-Otavská	19 959 400,00	46	404 800
Nadační fond Via Vitae	200 000,00*	1	5 000
Tři brány, komunitní nadace pro vědění, umění a civilizaci	23 201 609,00	27	232 000
Ústecká komunitní nadace	46 753 071,46	109	2 593 588
TOTAL	90 627 655,16	196	3 433 388

*neregistrované

4.1 Historie komunitních nadací v České republice

První česká komunitní nadace vznikla v roce 1997 transformací Regionálního fondu na Komunitní nadaci Ústí nad Labem (dnes Ústecká komunitní nadace). Tomuto předcházelo setkání představitelů fondu s Peterem deCourcy Herou, který byl inspirací, a následná tříletá grantová podpora od C. S. Mott Foundation určená na založení první české komunitní nadace. Následovaly programy na podporu vzniku dalších komunitních nadací v České republice s různou úspěšností – Program CPSI, program Podpora rozvoje komunitních nadací v ČR, dva dvouleté granty od C. S. Mott Foundation a aktuálně probíhající V4 Community Foundation Maturity Program. (Ústecká komunitní nadace, 2011; A.K.N., 2013)

4.1.1 Program CPSI

Program CPSI (*Community Partnership Support Initiative, Iniciativa na podporu partnerství v komunitách*) vznikl z iniciativy Komunitní nadace Ústí nad Labem, Nadace VIA, Nadace Partnerství a Nadace Open Society Fund Praha. Program na podporu partnerství v komunitách na období květen 1998 – duben 2001 započal poté, co Nadace Open Society Fund předložila žádost o grantovou podporu americké nadaci C. S. Mott Foundation. Cílem programu bylo podpořit vznik a utváření partnerství na místní úrovni (mezi nestátními neziskovými organizacemi a jejich dárci, mezi občany a NNO, mezi NNO a institucemi státní správy a samosprávy, mezi rozličnými NNO v komunitě) formou asistence nestátním neziskovým organizacím a vzbudit zájem o komunitní témata. (A.K.N., 2013)

V rámci tohoto programu bylo vydáno několik publikací o partnerství, participaci, komunitě, filantropii a podobně a začala se formovat další iniciativa pro vznik komunitní nadace, nebyla však úspěšná. (Nadační Fond Martina Bubera, 2013)

4.1.2 Program Podpora rozvoje komunitních nadací v ČR

Program probíhal v letech 2005 – 2006 a jeho cílem byla podpora vzniku a formování komunitních nadací v ČR. Program podpořila Nadace VIA (jeden z hlavních iniciátorů vzniku komunitních nadací v Česku) z prostředků Trustu pro střední a východní Evropu (CEE Trust). Účastníky programu pak byly Komunitní nadace Euroregionu Labe (dnes Ústecká komunitní nadace), Nadace Vltava (dnes Komunitní nadace Blanicko – Otavská), Nadační fond Via Vitae, sdružení Echomoravia pro vznik komunitní nadace v Břeclavi a Hodoníně (dnes Jihomoravská komunitní nadace) a Iniciativa pro vznik komunitní nadace na Vyso-

čině (nevznikla). Zúčastnění vytvořili a vydali *Deklaraci minima komunitní nadace* a jejich snahy vyústily v založení Asociace komunitních nadací v ČR (oficiálně A.K.N. – občanské sdružení) v září 2007. A.K.N. od tohoto momentu začala zajišťovat nejrůznější aktivity, týkající se komunitních nadací. (A.K.N., 2013)

4.1.3 Podpora C. S. Mott Foundation

V letech 2008 a 2010 obdržela Asociace komunitních nadací v ČR (A.K.N.) dva dvouleté granty v celkové výši 150 000 USD jako podporu rozvoje komunitních nadací v ČR a celkově rozvoje komunitní filantropie. Tyto finance pak plynuly na rozvoj stávajících i formujících se komunitních nadací v České republice. Přestože iniciativa pro vznik komunitní nadace na Břeclavsku a Hodonínsku v této době již měla sesbírané zákonem stanovené základní nadační jmění (pro založení Jihomoravské komunitní nadace), stal se grant od C. S. Mott Foundation základem pro její další činnost. (A.K.N., 2013)

4.1.4 V4 Community Foundation Maturity Program

V4 Community Foundation Maturity Program běží od roku 2008. Jeho vizí jsou aktivní, stabilní a samostatně se organizující místní komunity v rámci zemí Visegrádské skupiny. Pořadatelem programu je polská Akademie pro rozvoj filantropie v Polsku (Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce). (V4 Program, 2013)

Program probíhá v zemích historicky propojených – v Polsku, Slovensku, Maďarsku a České republice. Tyto země již od roku 1335 spolupracují politicky i obchodně. Mimo to mají jedno společné – jsou bývalými zeměmi s totalitárním řízením. (V4 Program, 2013)

Dárci tohoto programu jsou americké charitativní organizace podporující především rozvoj občanské společnosti: Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe (CEE Trust) a C. S. Mott Foundation (CEE Trust i C. S. Mott Foundation se na rozvoji komunitních nadací v ČR podílely již dříve, viz výše). Účastníky a možnými příjemci finanční podpory jsou komunitní nadace v Polsku, Maďarsku, České republice a na Slovensku, viz Obrázek 1. (V4 Program, 2013)

Obrázek 1 Sídla komunitních nadací, účastnících se V4 Community Foundation Maturity Program (zdroj: (V4 Program, 2013))

Program pracuje s metodou rozvoje tří kapitálů: lidského, sociálního a materiálního a metodou *Outcome Mappingu* (Mapování výsledků), která hodnotí projekty směřováním pozornosti na změny chování, změny ve způsobu myšlení a mezilidských vztazích. Konkrétněji se snaží o systematické shromažďování znalostí a informací o komunitních nadacích a pro komunitní nadace, vytvoření komunikační platformy, v rámci které si komunitní nadace vyměňují své zkušenosti, znalosti, kontakty, příklady dobré praxe a setkávají se. V neposlední řadě jde o podporu projektů, rozvíjejících komunitní nadace formou grant-makingu. (V4 Program, 2013)

4.2 Minimum komunitní nadace

V roce 2006 se účastníci projektu *Podpora rozvoje komunitních nadací v ČR* (viz podnadpis *Historie komunitních nadací v ČR*) shodli na formulaci *Deklarace minima komunitní*

nadace, která shrnuje podstatné rysy a smysl české komunitní nadace a zároveň slouží jako podpůrný materiál pro všechny iniciativy a aktivity společné komunitním nadacím v České republice. (A.K.N., 2013)

Minimum zní následovně:

Komunitní nadace:

- působí ve vymezeném území a její činnost je zaměřena na komunitu. Komunitou je míněn okruh lidí, kteří se nějak podílejí na životě v tomto území, jejichž život je a nebo byl s tímto územím spojen; komunita je otevřena těm, kdo se do tohoto života chtějí zapojit;
- odhaluje problémy a možnosti (potenciál) komunity, aktivně vtahuje do dění a zapojuje do různých procesů potenciální hráče, aktéry;
- podílí se na utváření vizí a společných cílů komunity, vytváří k tomu potřebné nástroje a přispívá k vytváření podmínek umožňujících řešení pocíťovaných problémů;
- je finančním zdrojem pro aktivity a aktéry života v komunitě a získává a sdružuje za tímto účelem prostředky z různých zdrojů. Získané prostředky používá přímo k podpoře komunity i k vytváření nadačního jmění určeného pro řešení budoucích výzev a problémů komunity;
- je reprezentována nestrannou a ve svém složení různorodou správní radou. (A.K.N., 2013)

4.3 Asociace komunitních nadací v ČR

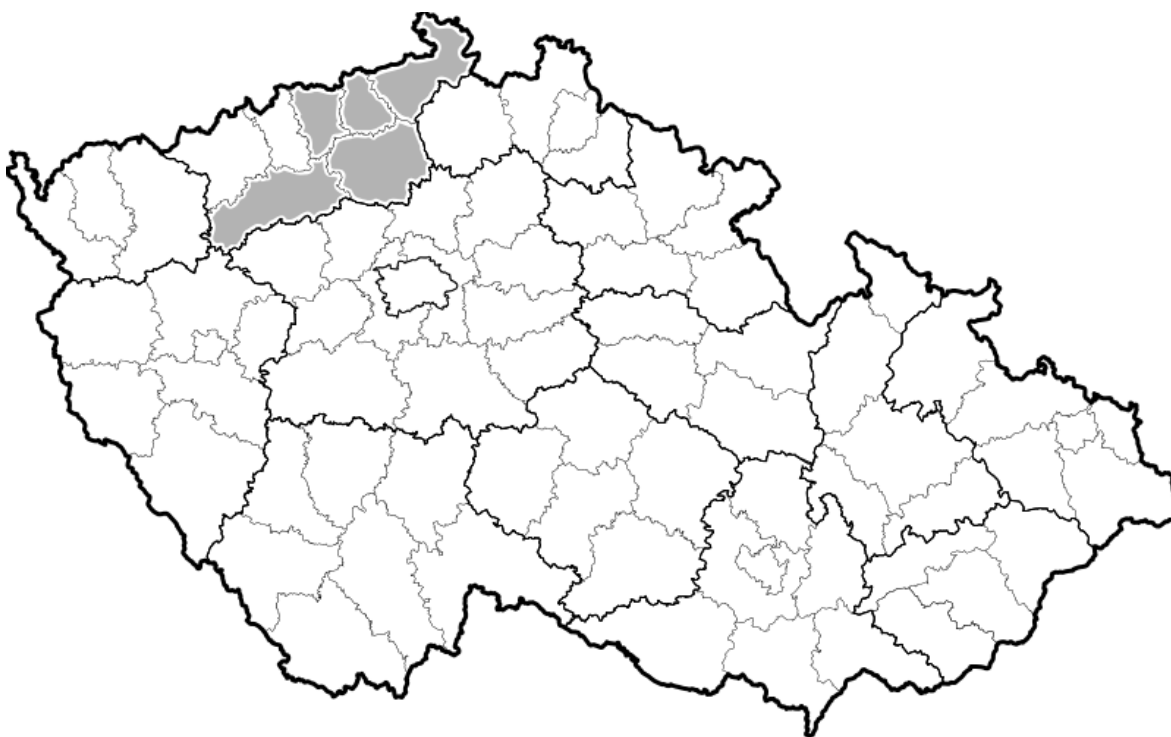
Asociace komunitních nadací v ČR je občanským sdružením, zaregistrovaným pod oficiálním názvem *A.K.N. – občanské sdružení* v roce 2006 díky programu *Podpora rozvoje komunitních nadací v ČR*. Sdružuje všechny komunitní nadace a komunitně zaměřené nadační fondy na území České republiky a vnitřně se člení na dvě organizační části – nadační a podpůrná část. Nadační část tvoří subjekty komunitně zaměřené, a tedy Ústecká komunitní nadace, Jihomoravská komunitní nadace, Komunitní nadace Blanicko-Otavská, Tři brány, komunitní nadace pro vědění, umění a civilizaci a Nadační fond Via Vitae. Vedle toho podpůrná část je tvořena subjekty, které se jakkoliv podílejí na šíření konceptu komunit-

ních nadací; tvoří ji Nadace Veronica, Nadace VIA, nezávislý Think Tank NETT o. s. a servisní organizace Podnos. (A.K.N., 2013)

Cílem asociace je podpora rozvoje komunitních nadací a organizací, které se komunitními nadacemi nebo nadačními fondy chtějí stát, podpora vzájemných kontaktů a spolupráce těchto organizací a popularizace myšlenky komunitních nadací. Asociace každoročně pořádá konferenci komunitních nadací, tematicky zaměřené workshopy a semináře pro členy a věnuje se tématům, které s komunitními nadacemi souvisí, příkladem odkazy ze závěti či nový občanský zákoník. V roce 2011 získala asociace příspěvek od Velvyslanectví spojených států Amerických Praha na realizaci projektu *Podpora občanských iniciativ v místních komunitách*, v jehož rámci byl uskutečněn Asistenčně-vzdělávací program, který bude podrobněji popsán v praktické části této práce. (A.K.N., 2013)

4.4 Ústecká komunitní nadace

Ústecká komunitní nadace je první a největší komunitní nadací v České republice a druhou nejstarší ve střední a východní Evropě. Její historie sahá až do roku 1993 (tehdy Regionální fond) a čistě komunitní nadací je od 1997. Působí na severozápadě Čech, na území okresů Děčín, Ústí nad Labem, Louny, Teplice a Litoměřice, viz Obrázek 2. Co se týče dárcovských programů, je Ústecká komunitní nadace z českých komunitních nadací nejdále – spravuje dvanáct dárcovských fondů, založených individuálními i firemními dárči. (Ústecká komunitní nadace, 2011)

Obrázek 2 Působnost Ústecké komunitní nadace (zdroj: vlastní zpracování)

Představitelé Regionálního fondu se v roce 1996 prostřednictvím The Foundation for a Civil Society setkali s Peterem de Coucry Herou, předsedou Národního výboru pro komunitní nadace v USA. Idea komunitních nadací je oslovila natolik, že koncem roku 1996 podali The Charles Stewart Mott Foundation, americké nadaci, žádost o finanční podporu na vytvoření první české komunitní nadace. Získali tříletý grant, přestali poskytovat pouze sociální služby (pro tyto účely bylo založeno Centrum komunitní práce, které funguje dodnes) a započali transformaci Regionálního fondu do komunitní nadace. Tyto snahy vyústily v zapsání Komunitní nadace Ústí nad Labem do rejstříku nadací dne 16. listopadu 1998. (Ústecká komunitní nadace, 2011)

Výše nadačního jmění Ústecké komunitní nadace v současnosti činí 46 753 071,- Kč, přičemž značnou část činí investice do podílových listů. Vedle toho má nadace v nadačním jmění dvě budovy a 26 rekreačních chatků, které dohromady tvoří rekreační středisko, a finanční prostředky. (Ústecká komunitní nadace, 2011)

K významnému navýšení nadačního jmění došlo v letech 1999 a 2001, kdy Ústecká komunitní nadace obdržela příspěvek z Nadačního investičního fondu¹ (NIF) ve výši 36 752 150,- Kč. Tato částka je uložena ve dvou investičních fondech; výnosy jsou rozdělovány v rámci *Otevřeného grantového fondu*. (Ústecká komunitní nadace, 2011)

Za celou dobu grantování nadace podpořila zhruba 1 100 projektů sumou 32 500 000 Kč. Spravuje 12 dárcovských fondů a je tak největší a nejúspěšnější komunitní nadace v České republice. (Ústecká komunitní nadace, 2011)

Posláním nadace je usilovat o otevřené lidské společenství a zlepšování podmínek života v Euroregionu Labe (okresy Děčín, Litoměřice, Louny, Teplice a Ústí nad Labem). Toho dosahuje:

- podporováním různorodých společenství, propojováním veřejného a soukromého sektoru a zjišťováním potřeb a problémů ústecké komunity,
- spoluvytvářením prostoru, ve kterém se mohou při hledání a iniciování společných vizí a řešení problémů sejít občané, podnikatelé, zástupci neziskových organizací spolu s představiteli místní a státní správy,
- přispívám k řešení dnešních i budoucích problémů získáváním a rozdělováním (prostřednictvím grantů) finančních prostředků do oblastí kultury, ekologie, vzdělávání, sociálních a zdravotních služeb a místního rozvoje. (Ústecká komunitní nadace, 2011)

V průběhu let se název nadace několikrát změnil. Byla založena pod názvem **Komunitní nadace Ústí nad Labem** a v roce 2004 přejmenována na **Komunitní nadaci Euroregionu Labe**, protože oblast působnosti se rozšiřovala. Tento název se ale neuchytil, a proto došlo k další změně – v roce 2011 k přejmenování na **Ústeckou komunitní nadaci**. (Ústecká komunitní nadace, 2011)

¹ Nadační investiční fond (NIF) byl zřízen zákonem v roce 1991 za účelem podpory českých nadací. Vláda vyčlenila 1 % akcií z druhé vlny kupónové privatizace. Příspěvky z takto vzniklého fondu rozdělovala ve dvou etapách: I. etapa započala v roce 1998, kdy bylo rozděleno 500 mil. Kč mezi 38 nadací a poskytnuta jednorázová finanční částka 300 mil. Kč *Nadačnímu fondu obětem holocaustu*. V rámci II. etapy, která proběhla v roce 2001, byla rozdělena suma 849,3 mil. Kč mezi 64 nadací. Přerozdělování pokračuje dodnes. Podpořené nadace získané příspěvky investují a jsou povinny rozdělovat každoroční výnos z tohoto příspěvku v otevřených grantových kolech, proto příspěvky z NIF zpravidla tvoří část nadačního jmění dané nadace. (Rada vlády pro nestátní neziskové organizace, 2011)

4.5 Jihomoravská komunitní nadace

Jihomoravskou komunitní nadací se budeme podrobněji zabývat v praktické části této práce, kdy se budeme ptát, jaký je její přínos na socio-ekonomický rozvoj regionů, ve kterých působí, tj. na rozvoj Břeclavska a Hodonínska, a navrheme zlepšení činnosti nadace.

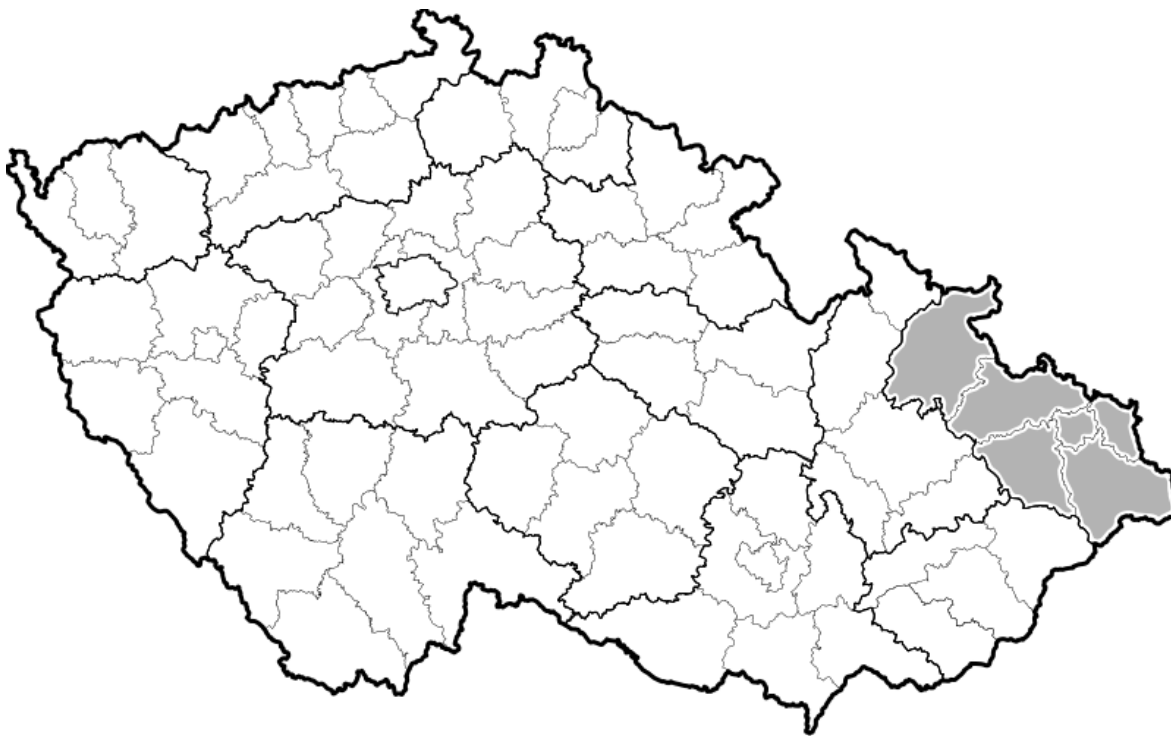
Obrázek 3 Působnost Jihomoravské komunitní nadace (zdroj: vlastní zpracování)

4.6 Nadační fond Via Vitae

Nadační fond Via Vitae je fondem s komunitním zaměřením – působí na území celého Moravskoslezského kraje, viz Obrázek 4. Výše neregistrovaného nadačního jmění (u nadačních fondů není nadační jmění zákonem požadováno) činí 200 000 Kč a fond v roce 2011 podpořil pouze jeden projekt (viz Tabulka 2). (Nadační fond Via Vitae, 2011)

Fond vznikl transformací Nadačního fondu alternativní školy v roce 2004. Původní fond působil v okolí Ostravy od roku 1991 a jeho posláním byl rozvoj alternativního školství waldorfského typu v daném regionu. Transformací se toto poslání rozšířilo na zlepšování kvality života v komunitách a podporu udržitelného rozvoje Moravskoslezského kraje s ambicemi stát se komunitní nadací. (Nadační fond Via Vitae, 2011)

V roce 2006 se Nadační fond Via Vitae zapojil do programu *Podpora rozvoje komunitních nadací v ČR* a stal se tak jedním z prvních signatářů *Deklarace minima komunitní nadace* a zakládajícím členem Asociace komunitních nadací v ČR (A.K.N.). (A.K.N., 2013)

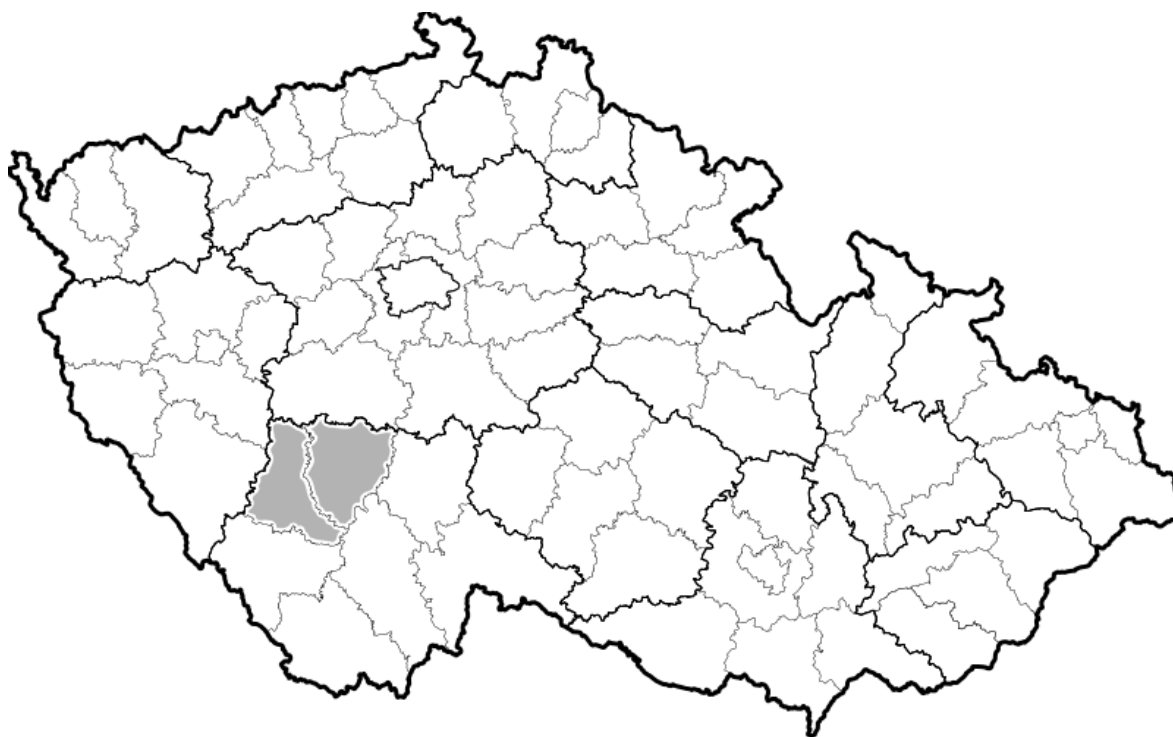

Obrázek 4 Působnost Nadačního fondu Via Vitae (zdroj: vlastní zpracování)

4.7 Komunitní nadace Blanicko-Otavská

Komunitní nadace Blanicko-Otavská (KONABO) funguje od roku 1999 a podporuje komunitní život v Blanicko-Otavském regionu, jež tvoří Protivínsko, Písecko, Strakonicko a Vodňansko, viz Obrázek 5. Nadační jmění tvoří především příspěvek z NIFu a jeho celková výše je 19 959 400 Kč. Z těchto prostředků musí nadace každoročně rozdělit jisté procento na veřejně prospěšné účely. (KONABO, 2013)

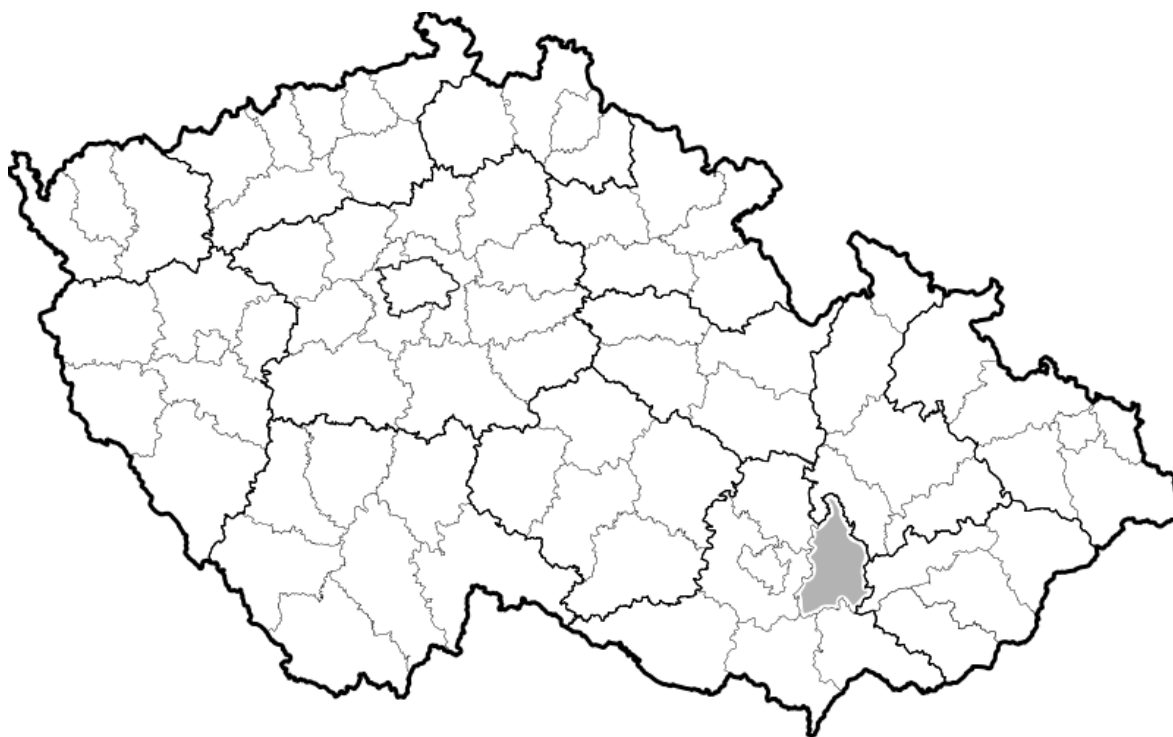
V roce 2011 nadace spravovala dva dárcovské fondy, jeden účelový a vyhlásila čtyři grantová kola, z nichž dvě byla financována z prostředků dárcovských fondů. Za celou dobu své existence pak nadace rozdělila nadační příspěvky ve celkové výši 4 357 005 Kč. (KONABO, 2013)

Obrázek 5 Působnost Komunitní nadace Blanicko-Otavské (zdroj: vlastní zpracování)

4.8 Tři brány, komunitní nadace pro vědění, umění a civilizaci

Komunitní nadace Tři brány byla založena v roce 1994 pod názvem Nadace Gymnázia Vyškov a v roce 2009 se stala členem Asociace komunitních nadací v ČR, čímž dostala všech povinností a dovršila transformaci v komunitní nadaci. Působí na území okresu Vyškov, viz Obrázek 6. (Tři brány, 2013)

Obrázek 6 Působnost komunitní nadace Tři brány (zdroj: vlastní zpracování)

Posláním nadace je podporovat vytváření podmínek pro plnohodnotný život lidí v regionu nezávisle na jejich věku, sociálním postavení či zdravotním stavu. Výše registrovaného nadačního jmění činí 23 201 609 Kč, z toho příspěvek z NIF tvoří 21 900 700 Kč. Část nadačního jmění je investované do cenných papírů, část tvoří nemovitost. V roce 2011 vyhlásila nadace tři grantové programy a uskutečnila několik komunitně zaměřených projektů. (Tři brány, 2013)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 METODIKA

Pro hodnocení přínosu Jihomoravské komunitní nadace jsem zvolila kvalitativní metody, a to popisnou analýzu, analýzu dokumentů, SWOT analýzu, případovou studii, pozorování a polostrukturovaný rozhovor. Kvalitativní metody byly zvoleny jako nejvhodnější formy hodnocení přínosu, protože práce se zaměřuje na činnosti, které nelze vypovídajícím způsobem kvantifikovat a/nebo by byly výsledky bezvýznamné.

Návrhová část bude vycházet ze SWOT analýzy grantového programu *Poznej svoji komunitu* a ze SWOT analýzy Jihomoravské komunitní nadace a dalších poznatků.

Pro hodnocení přínosu jsme si stanovila dvě výzkumné otázky, na které se pokusím odpovědět v závěru práce.

Výzkumné otázky:

1. Má Jihomoravská komunitní nadace vliv na socio-ekonomický rozvoj regionů Břeclavska a Hodonínska?
2. V jakých oblastech tkví přínos Jihomoravské komunitní nadace na socio-ekonomický rozvoj regionu?

Jako střet práce s praxí sestavím případovou studii podporovaného občanského sdružení *Písek žije* a udělám polostrukturovaný rozhovor s ředitelkou a zakladatelkou Jihomoravské komunitní nadace na téma přínos a budoucnost Jihomoravské komunitní nadace.

Mezi zdroje, ze kterých jsem čerpala, patří výroční zprávy JMKN, interní dokumenty, nadační listina a statut nadace, webové stránky JMKN, rozhovory s ředitelkou a údaje Českého statistického úřadu. V případě případové studie jsem využila interní dokumenty občanského sdružení *Písek žije*, o. s., tiskové zprávy, stanovy, vlastní zkušenost a pozorování.

6 JIHOMORAVSKÁ KOMUNITNÍ NADACE

Jihomoravská komunitní nadace, předmět našeho zkoumání, je velmi mladou, rozvíjející se českou komunitní nadací, působící na území bývalých okresů Břeclav a Hodonín, viz Obrázek 7. V roce 2011 obsluhuje komunitu, čítající 271 370 obyvatel na rozloze 2 137 km². Sídlo a kancelář nadace se nachází v Moravské Nové Vsi.

Její vznik iniciovalo občanské sdružení *Echo Moravia* v zastoupení současné výkonné ředitelky, Zlatuše Maděřičové, jehož cílem bylo založení komunitní nadace na jihu Moravy. Nadace byla založena k 31. říjnu 2008, čemuž předcházely tři roky získávání prostředků na vytvoření nadačního jmění, jehož minimální výše je podle zákona č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech 500 000 Kč.

Konečná výše zapisovaného nadačního jmění je 513 574,70 Kč, které je tvořeno peněžními vklady ve výši 105 000 Kč a movitým majetkem v částce 408 574,70 Kč. Co se týče movitého majetku, tento je tvořen uměleckými díly místních umělců a dětským hřištěm v obci Moravská Nová Ves. Nadační jmění v této podobě a dané chvíli nepřináší nadaci téměř žádný finanční výnos.

Účelem (posláním) nadace je „*podpora a posilování aktivní účasti veřejnosti na rozvoji občanské společnosti na jižní Moravě*“, jak se uvádí v nadační listině. Tohoto účelu Jihomoravská komunitní nadace dosahuje prostřednictvím podpory obecně prospěšných projektů, které realizují nevládní neziskové organizace, obce či fyzické osoby na místní úrovni (tj. v rámci své komunity – na území bývalých okresů Břeclav a Hodonín viz Obrázek 8), v následujících oblastech:

- místní/komunitní rozvoj,
- ekonomický rozvoj,
- péče o životní prostředí,
- práva menšin,
- sociální rozvoj.

V rámci podporovaných obecně prospěšných projektů nadace vybírá především ty, které:

- rozvíjejí partnerské vztahy mezi veřejným, soukromým a neziskovým sektorem,
- rozvíjejí účast občanů na veřejném dění,

- rozvíjejí takové přístupy k řešení místních problémů, které jsou založeny na zapojení občanů obce/města/regionu (tzn. místní komunity) do jejich řešení.

Nadace naplňuje svůj účel prostřednictvím dvou stěžejních činností:

- vytváří a realizuje programy, posilující schopnosti neziskového sektoru přispívat ke zlepšování života obcí, měst a regionů (komunity) v rámci působnosti daných neziskových organizací,
- nabízí individuálním a firemním dárcům obecně prospěšné programy/projekty k uspokojení jejich filantropických zájmů.

6.1 Region

Obrázek 7 Působnost Jihomoravské komunitní nadace (zdroj: vlastní zpracování)

Následující Tabulka 3 shrnuje základní charakteristiky okresů Břeclav a Hodonín, obsluhované oblasti Jihomoravské komunitní nadace, za rok 2011. Daný region se vyznačuje vysokou mírou registrované nezaměstnanosti oproti celorepublikovému průměru (8,62 %) i oproti průměru Jihomoravského kraje, přičemž okres Hodonín registruje podstatně více nezaměstnaných. Vedle toho jde o zemědělskou oblast, kdy zemědělské podniky tvoří 66 % celkového počtu v Jihomoravském kraji, a zároveň o tradičně vinařský region, na jehož

území se nacházejí tři vinařské podoblasti, mikulovská, slovácká a velkopavlovická. Také jde o relativně religiózní region, kdy například v okrese Hodonín se v roce 2001 hlásilo k náboženské víře 57,6 % obyvatelstva. Jihomoravská komunitní nadace tedy **působí v zemědělském a religiózním regionu s bohatou vinařskou tradicí a vysokou mírou nezaměstnanosti.**

Tabulka 3 Charakteristika obsluhovaného území JMKN

	Jihomoravský kraj	Břeclav	Hodonín	Celkem za Břeclav a Hodonín	% podíl obou okresů na JMK
Rozloha v km ²	7 194,8	1 038,2	1 098,9	2 137,1	30%
Počet obcí	673	63	82	145,0	22%
z toho měst	49	9	8	17,0	35%
Počet obyvatel	1 166 313	114 853	156 517	271 370,0	23%
Míra registrované nezaměstnanosti (%)	9,81	11,05	14,46	12,8*	-
Počet zemědělských podniků	9 982	4 006	2 563	6 569	66%

*průměrná míra registrované nezaměstnanosti za oba okresy

6.2 Lidé v nadaci

Jako každá jiná organizace i Jihomoravská komunitní nadace a její činnost stojí na lidech a jejich schopnostech. Fakt, že jde o neziskovou organizaci ovšem neznamená, že zde lidé pracují zadarmo, naopak i zaměstnanci nadace mají právo na náležitou odměnu za jejich čas, odborné znalosti a kvalifikaci jako v jakémkoli jiném oboru. Přesto, jak již bylo řečeno, nadace je mladá a její nadační jmění nepřináší žádný finanční výnos, z tohoto hlediska je tedy velmi limitována a nemůže si dovolit mnoho zaměstnanců či jinak placených spolupracovníků. Proto jsou pro ni velmi důležití zapálení lidé, ať už jako zaměstnanci, dobrovolníci, partneři či dárci.

V současné době, tj. začátkem roku 2013, má Jihomoravská komunitní nadace tříčlennou správní radu ve složení Mgr. Zuzana Domesová (předsedkyně správní rady), Ing. Jana Krutáková a Libor Nazarčuk. Revizorem je Michal Švagerka. Správní rada je založena na

dobrovolném principu a jejím úkolem je nezávislá kontrola činnosti nadace, například schvaluje podporu projektů, vybraných grantovou komisí.

Mezi zaměstnance patří ředitelka Zlata Maděřičová, manažerska pro vztah s dárci Mgr. Michaela Blažková a účetní Ludmila Komosná. Zlata Maděřičová patří mezi iniciátory založení Jihomoravské komunitní nadace a hlavní vizionáře.

Za dobu činnosti nadace se zde vystřídal nespočet dobrovolníků, většinou středoškolských studentů, kteří vypomáhali na jednotlivých akcích, pořádaných nadací. Někteří z nich se účastnili vzdělávání, které pro ně v roce 2009 Jihomoravská komunitní nadace zajistila a při kterém se prakticky zaměřili na sestavení a realizaci projektu s cílem revitalizace parku za obchodní akademií v Hodoníně. Projekt sice nebyl dotažen do konce, ale někteří studenti zůstali nadaci věrní dodnes. Aktuálně má nadace i starší dobrovolníky a dobrovolnice – v produktivním i důchodovém věku, - kteří vypomáhají při aktivitách nadace. Počet aktivních dobrovolníků se pohybuje okolo deseti lidí nejrůznější věkové kategorie, zájmů a vzdělání a v případě potřeby jich má nadace k dispozici nejméně dalších třicet.

V současnosti se některé dobrovolnice účastní mezinárodního vzdělávacího projektu, financovaného z *Programu celoživotního učení Grundtvig*. Projektu se účastní čtyři země a jeho cílem je výměna znalostí a zkušeností z oblasti fungování komunitních nadací.

6.3 Dárci a partneři nadace

Komunitní nadace je filantropickým nástrojem, protože se aktivně zabývá nabídkou dárcovských fondů a programů a přitom zná problémy komunity, které je třeba řešit. Partneři jsou ti lidé či organizace, jež jakkoliv přispívají k činnosti nadace.

Mezi největší a nejčastější dárci Jihomoravské komunitní nadace patří moravští vinaři, jak potvrzují následující odstavce. Přitom se nadace snaží o finanční stabilitu a nezávislost tím, že je apolitická a primárně se zaměřuje na dárci ze soukromého sektoru (individuální a firemní) a vyhýbá se financování z veřejných rozpočtů. To ale neznamená, že subjekty státní správy a samosprávy nepatří mezi partnery nadace.

V průběhu let měla Jihomoravská komunitní nadace spoustu partnerů, z těch dlouhodobějších partnerství jmenujme například moravské vinaře, Nadaci VIA, Ústeckou komunitní nadaci, Asociaci komunitních nadací v ČR, Velvyslanectví Spojených států amerických v Praze, Velvyslanectví Kanady v České republice a Slovenské republice, C. S. Mott Foundation, Akademie rozvoje filantropie v Polsku, CEE Trust, Okresní hospodářskou

komoru Hodonín, Lux et Lapis, nadační fond, Janu Krutákovou, Josefa Štogra a mnoho dalších.

6.3.1 Fundraising nadace

Tradičními fundraisingovými nástroji komunitních nadací jsou dárcovské fondy, dárcovské programy a charitativní události typu benefiční večeře. Současně by měla každá komunitní nadace při navazování vztahu s dárcem klást důraz na partnerství, prospěch pro obě strany a dlouhodobost vztahu s návazností na péči o dárce a osobní přístup k němu.

V této chvíli nemá Jihomoravská komunitní nadace žádného silného a stabilního dárce a stejně tak nemá ani žádný dárcovský fond či program. Mezi její silné stránky ale patří důraz na apolitičnost a názorovou neutrálnost a snahu o nezávislost na veřejných zdrojích.

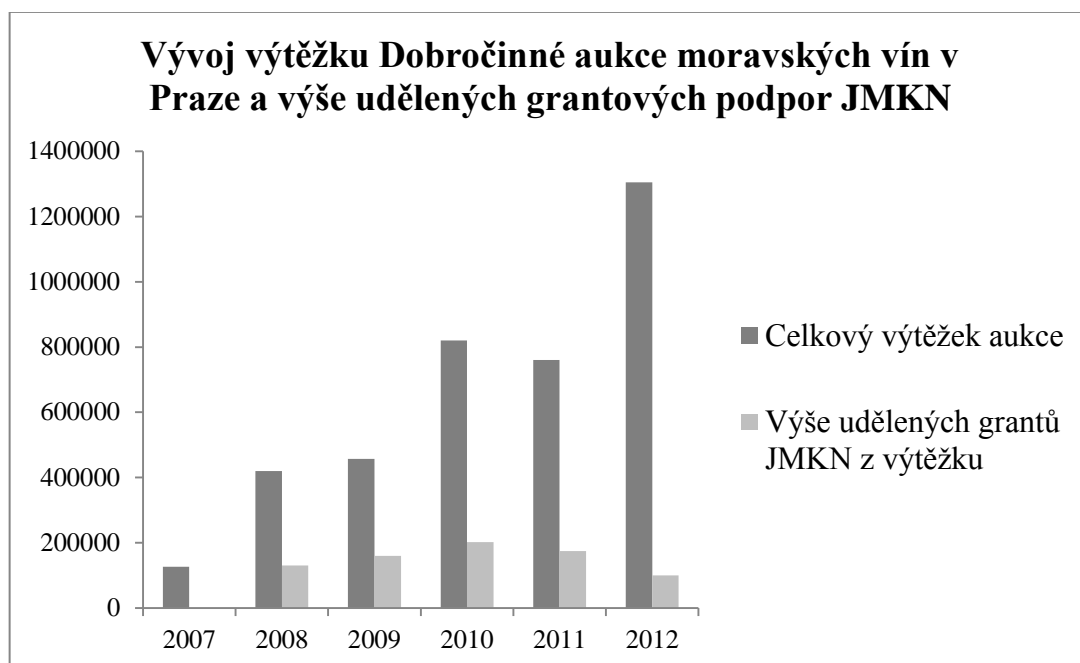
Mezi hlavní finanční zdroje patří grantová podpora v rámci programu V4 Community Foundation Maturity Program, výtěžek z Dobročinné aukce moravských vín v Praze, výtěžky z dalších aktivit jako například z benefičních večeří a koncertů a jednotlivé neúčelové dary.

6.3.1.1 Dobročinná aukce moravských vín v Praze

Jihomoravská komunitní nadace působí v regionu s vinařskou tradicí, a proto bylo logickým postupem využít tohoto potenciálu. Ještě před oficiálním vznikem nadace, již v roce 2007, přišel nápad od Zlaty Maděričové propojit filantropický potenciál hlavního města Prahy a jihomoravská vína. Ve spolupráci s pražskou Nadací VIA uspořádaly první ročník *Dobročinné aukce moravských vín* v pražských hotelích, jež se stala dnes již tradiční filantropickou událostí.

Dobročinnost aukce můžeme spatřovat ve dvou sférách – u vinařů a u dražitelů. Jihomoravská komunitní nadace oslovuje vinaře jako partnery aukce, kteří darují vína z vlastní produkce. A vedle toho Nadace VIA oslovuje dárce – dražitele (individuální i firemní), aby se zapojili do dražby. Vedle klasické aukce moravských vín se draží také nejrůznější darované předměty v rámci tzv. tiché aukce.

Výsledkem je výtěžek, který si po úhradě nákladů rozdělí obě nadace mezi sebe. Nadace VIA z výtěžku financuje vydávání časopisu *Umění darovat* a vyhlašuje část *Rychlých grantů*, které umožňují žadatelům pružně reagovat na dění v jejich komunitě. Jihomoravská komunitní nadace z výtěžku již tradičně vyhlašuje program *Poznej svoji komunitu*.

Obrázek 8 Vývoj výtěžku Dobročinné aukce moravských vín v Praze a výše udělených grantových podpor JMKN

První výtěžek z aukce z roku 2007 byl použit na výdaje spojené se založením nadace. Výtěžek z roku 2008 již putoval na podporu projektů, předložených v rámci první výzvy programu *Poznej svoji komunitu* stejně jako v dalších ročnících.

Obrázek 8 mapuje vývoj výtěžků dobročinné aukce v jednotlivých letech a využití jejich části Jihomoravskou komunitní nadací na uspokojení žádostí o grantovou podporu. Celkový vývoj výtěžku akce má vzestupný charakter z velké části díky tradici akce, jejímu úspěchu a čím dál profesionálnějšímu přístupu obou pořádajících nadací. Zpravidla si nadace dělí výtěžky rovným dílem, přičemž naše sledovaná Jihomoravská komunitní nadace využije svou polovinu na financování zmíněného grantového programu a na úhradu správních nákladů spojených s činností nadace. V roce 2012 se ale změnil způsob přerozdělování výtěžku mezi nadacemi a Jihomoravská komunitní nadace proto přerozdělovala menší sumu, než v předchozích letech.

6.3.1.2 Charitativní večere

Ze spolupráce nadace a dárců stojí za zmínku také charitativní večere, jež mají na západě mnoholetou tradici. Ve Spojených státech jsou tradičním fundraisingovým nástrojem, jelikož se při nich setkávají významní představitelé regionu – komunity, čímž demonstrují své

filantropické smýšlení a vztah k pořádající organizaci. Pro účastníky tkví tedy přínos nejenom v prestiži, ale také v příležitosti navázat kontakty s významnými lidmi. Výtěžek putuje je pořádající neziskové organizaci.

Jihomoravská komunitní nadace se tomuto fundraisingovému nástroji začala věnovat v září 2011, kdy jako čestné hosty pozvala velvyslankyni Kanady paní Valerii Ryamond a jejího manžela Toma de Faye. Večeře se uskutečnila u jednoho z dárců nadace a ostatní účastníci, taktéž z řad dárců a partnerů nadace, přispěli finančním darem.

6.4 Grantové programy Jihomoravské komunitní nadace

Stěžejní grantový program nadace, program *Poznej svoji komunitu*, je financovaný z výtěžku *Charitativní aukce moravských vín* v Praze (viz výše). Je vyhlašován od roku 2009, pravidelně, přičemž výše rozdělované částky a počet podpořených žádostí je variabilní.

Tabulka 4 a Obrázek 9 zobrazují veškeré podpořené projekty v rámci různých grantových programů v daném roce. Program *Poznej svoji komunitu* je ale jako jediný z nich vyhlašován každoročně. Chronologicky byly dále vyhlášeny tyto programy:

- v roce 2009 program *Místa pro život*, jež byl realizován v rámci daru Jednoty, spotřební družstvo v Mikulově; podpořeny **dva projekty** celkovou částkou **35 000,- Kč**; program se zaměřoval na úpravu veřejných prostranství v okolí prodejen Jednoty ve vybraných obcích;
- v roce 2010 program *Nikdo neví, co v kom dřímá*, jež byl realizován díky výtěžku *Dobročinné aukce vína* v Čejkovicích, uskutečněné ve spolupráci s Československou obchodní bankou, a. s.; cílem programu byla podpora příležitostí pro mladé lidi, kdy mohly žádat jednotlivci či neformální skupiny mladých lidí do 26 let věku; bylo podpořeno **sedm projektů** celkovou částkou **30 000,- Kč**;
- v roce 2011 *Asistenčně-vzdělávací program* realizovaný Jihomoravskou komunitní nadací a Asociací komunitních nadací v ČR (A.K.N. – občanské sdružení) v rámci projektu *Podpora občanských iniciativ v místních komunitách* podpořeného Velvyslanectvím Spojených států amerických v Praze (program probíhal ve většině komunitních nadací v ČR a jeho součástí bylo vzdělávání neziskových organizací a realizace malého komunitního projektu s kofinancováním ze soukromých zdrojů – viz případová studie občanského sdružení Písek žije); v rámci účasti Jihomoravské komunitní nadace na projektu byly podpořeny **tři projekty** částkou **15 000,- Kč**;

- v roce 2012 program *Budujeme místa setkávání* financovaný z výtěžku dobročinné aukce *Senátorské dřevosochání*; oblast podpory byla zúžena pouze na bývalý okres Břeclav; bylo podpořeno **šest projektů** celkovou částkou **30 000,- Kč**.

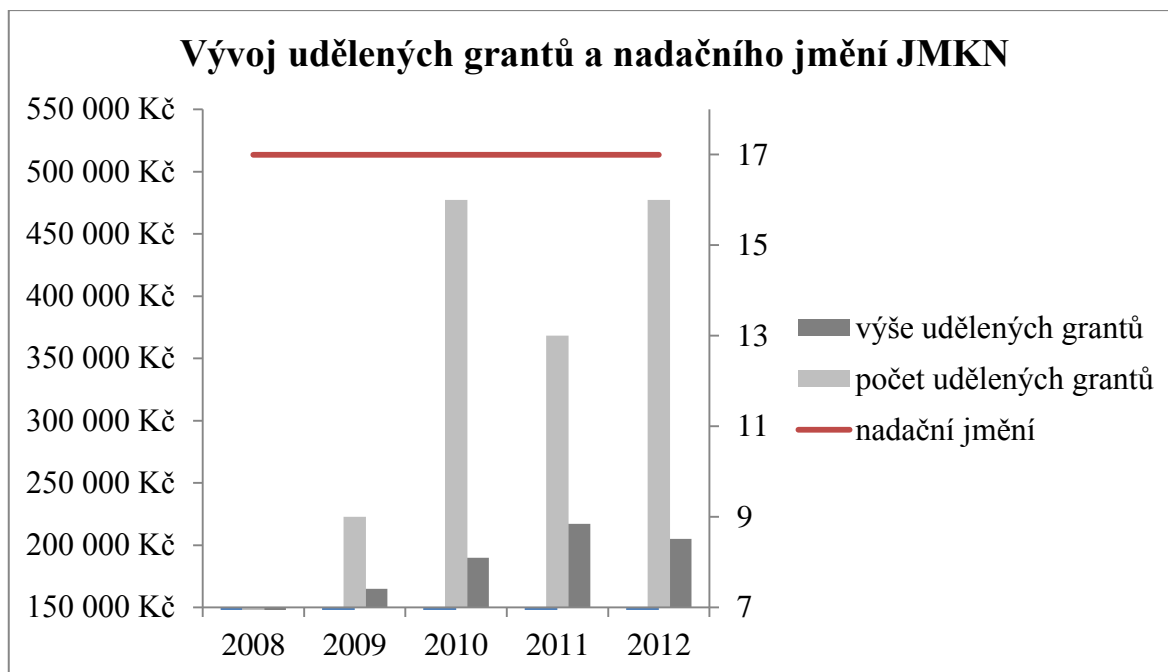
Můžeme tedy říct, že Jihomoravská komunitní nadace **vyhlašuje každým rokem dvě otevřené grantové výzvy** pro předkládání žádostí o nadační příspěvek, přičemž jedním z nich je každoročně vyhlašovaný program *Poznej svoji komunitu*, viz Tabulka 4.

Připomeňme, že nadace vznikla koncem roku 2008, a proto v tomto roce nebyly vyhlášeny žádné výzvy k předkládání žádostí o nadační příspěvek (grant).

Tabulka 4 Vývoj počtu a výše udělených grantů a nadačního jmění JMKN

	2008	2009	2010	2011	2012	Celkem
Nadační jmění v Kč	513 574,7	513 574,7	513 574,7	513 574,7	513 574,7	-
Počet udělených grantů	0	9	16	13	16	54
<i>PSK</i>	0	7	9	10	10	36
<i>Jiné</i>	0	2	7	3	6	18
Výše udělených grantů v Kč	0	165 000	189 990	217 000	205 000	776 990
<i>PSK</i>	0	130 000	159 990	202 000	175 000	666 990
<i>Jiné</i>	0	35 000	30 000	15 000	30 000	110 000

Obrázek 9 Vývoj udělených grantů a nadačního jmění JMKN

Výše nadačního jmění se od založení nadace nezměnila; mezi jeden z důvodů patří fakt, že velká část nadačního jmění je složena z movitého majetku, ze kterého neplyne nadaci žádný finanční výnos – nadace z něj tedy nemůže grantovat (tj. poskytovat nadační příspěvky) tak, jak to předpokládá zákon o nadacích a nadačních fondech a jak se to tradičně děje ve Spojených státech.

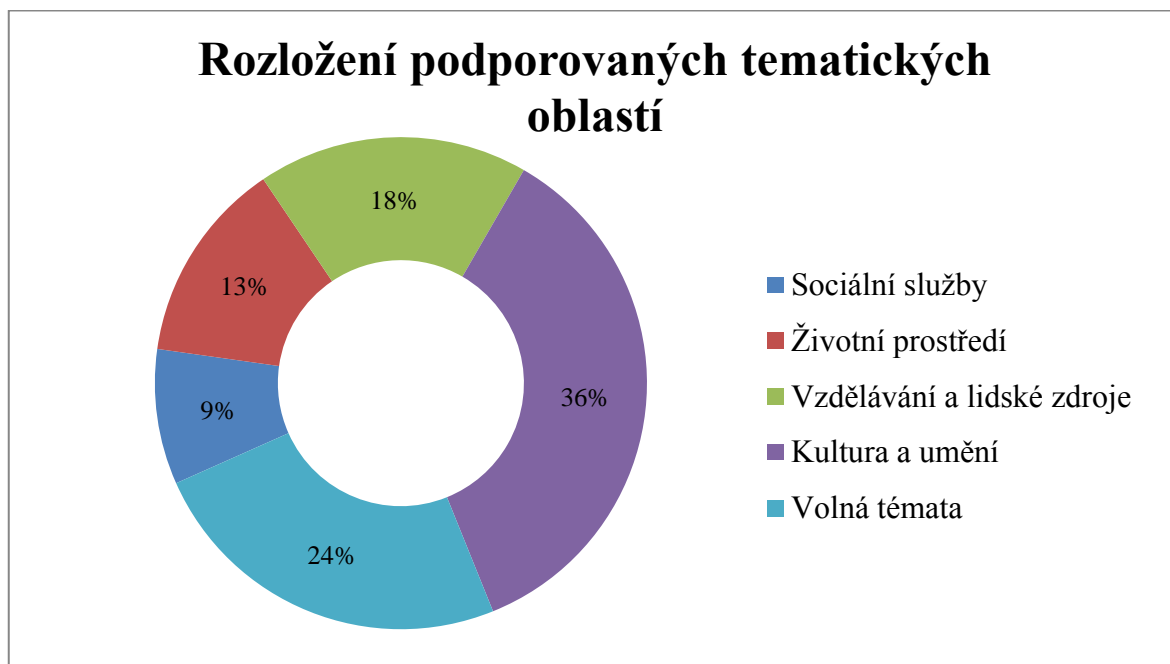
6.4.1 Podpořené projekty

Jihomoravská komunitní nadace od roku 2009 (tj. od vyhlášení první výzvy) do roku 2012 podpořila celkem 54 žádostí sumou 776 990,- Kč (viz Tabulka 4). Tematické zaměření jednotlivých projektů zadávají žadatelé v samotné žádosti o nadační příspěvek, kdy vybírají z pěti nabízených možností. Tabulka 5 zobrazuje počty podpořených žádostí, rozdělených podle tematických oblastí. Vedle toho Obrázek 10 ilustruje procentuální podíl jednotlivých oblastí na celkovém počtu podpořených žádostí.

Tabulka 5 Rozložení podpořených tematických oblastí na základě předložených žádostí

Tematická oblast	2009		2010		2011		2012		Celkem téma	%
	PSK	Jiné	PSK	Jiné	PSK	Jiné	PSK	Jiné		
Sociální služby	0	-	0	-	1	1	2	0	4	9%
Životní prostředí	0	-	2	-	2	0	0	2	6	13%
Vzdělávání a lidské zdroje	0	-	2	-	2	0	4	0	8	18%
Kultura a umění	5	-	2	-	4	0	3	2	16	36%
Volná témata	2	-	3	-	1	2	1	2	11	24%
Celkem zkoumaných projektů	7		9		13		16		29	100%

Slovo *Jiné* v Tabulce 5 znamená jiný grantový program, než *Poznej svoji komunitu*, v daném roce, viz výše. V roce 2009 mezi jiné grantové programy patří *Místa pro život* a v roce 2010 *Nikdo neví, co v kom dřímá* – tyto programy jsou tematicky vymezeny již ve výzvě, a proto zde žadatelé nežadávali tematickou oblast. Tyto programy tedy neuvažují.

Obrázek 10 Procentuální rozložení tematických oblastí vybraných podpořených projektů

Dle výsledků Tabulky 5, které souhrnně ilustruje Obrázek 10, Jihomoravská komunitní nadace nejčastěji podporuje oblast kultury a umění s 36 %, volná témata a vzdělávání a lidské zdroje v pořadí následují. Přitom si ale nadace zachovává tematickou neutrálnost, charakteristickou pro všechny komunitní nadace.

6.4.2 SWOT analýza programu *Poznej svoji komunitu*

Analýzu silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb programu *Poznej svoji komunitu* jsme sestavila, abych tento program stručně a přehledně popsala a přitom dokázala navrhnout jeho doporučení.

Tabulka 6 SWOT analýza grantového programu *Poznej svoji komunitu*

Silné stránky	Slabé stránky
Každoročně se opakující program	Nevyužívání podpořených projektů a žadatelů pro práci s dárci
Stabilní zdroj financování – výtěžek Dobročinné aukce moravských vín v Praze	Nepropojování dárců s příjemci darů - nebudování vztahů a důvěry
Jediný tematicky neutrální grantový program na Břeclavsku a Hodonínsku	Nevyužívání podpořených projektů, organizací a jejich úspěchů jako marketingového nástroje
Žadatelé – jednotlivci, skupiny i organizace	Nízká propagace nově vyhlášené výzvy
Důraz na aktivní zapojení veřejnosti do realizace podpořeného projektu	Nízký počet žadatelů
Důraz na poznávání, hledání a využívání hodnot komunity	Nevyužívání předložených žádostí k hodnocení a statistickým účelům
Relativně nízká maximální výše grantu – podpora rozvoje partnerství	Hůře ovladatelný formulář žádosti (formátování)
Individuální konzultace/semináře pro žadatele	Časté nedodržování termínů stanovených ve výzvě
Jasně otázky v rámci formuláře žádosti	

Příležitosti	Hrozby
Růst prestiže Dobročinné aukce moravských vín v Praze	Nezájem neziskových organizací a jiných žadatelů
Posílení role nadace v komunitě	Nezájem veřejnosti o Dobročinnou aukci moravských vín v Praze
Využití nových technologií pro práci s žádostmi (např. Grantys)	Konkurující grantové výzvy
Rozšíření obsluhované oblasti	Nezájem médií, špatný mediální obraz
Spolupráce s místními samosprávami	Nový občanský zákoník
Růst významu neziskového sektoru	Nezájem okolí o navazování partnerství
Růst míry zapojení občanů do dění v obci/regionu a vnímání osobní odpovědnosti	Úpadek hodnot Nepříznivé podmínky pro neziskové aktivity žadatelů

6.4.2.1 Doporučení

1. Propagace výzev – efektivnější zveřejňování výzev a jejich propagace.
2. Marketing a práce s dárci - využívání podpořených projektů pro upevňování role nadace v regionu a budování vztahů s příjemci nadačních příspěvků a dárci.
3. Žádost o nadační příspěvek – vylepšení formátování žádosti pro pohodlnější ovládání žadatelem.

6.4.2.2 Komentář

1. Propagace výzev – nadace má v této chvíli velmi slabou webovou prezentaci, s čímž souvisí i slabá propagace aktuálně vyhlášených výzev pro předkládání žádostí o nadační příspěvek. Dokud nedojde ke zlepšení webové prezentace a celkově marketingu nadace, doporučuji viditelnější zveřejnění výzev na současném webu a aktivnější propagaci v rámci sociálních sítí (Facebooku).
2. Marketing a práce s dárci – v této oblasti spatřuji slabou stránku v nevyužívání podpořených projektů a organizací jako nástroje pro propagaci nadace, oslovování nových dárců a budování vztahů s dárci současnými (týká se všech dosavadních grantových

programů nadace). V dané chvíli při daných možnostech nadace doporučuji zveřejňovat podpořené projekty včetně jejich anotace na webových i facebookových stránkách nadace a po vyúčtování podpořených projektů ty nejúspěšnější projekty uveřejnit. Co se týče práce s dárci, doporučuji zasílat informace o podpořených projektech, případně stručné případové studie vybraných projektů s fotografiemi z realizace. Veřejnosti i dárcům tak nadace názorně demonstruje svou činnost, čímž posílí svou roli v komunitě a inspiruje ostatní organizace i dárci.

3. Žádost o nadační příspěvek – pro méně počítačově gramotné žadatele může být současná podoba žádosti problémem. Řešením by bylo využití obdoby grantového systému Nadace Partnerství Grantys či - v této chvíli pro JMKN finančně i organizačně dostupnější - kvalitnější formátování formuláře v rámci nástrojů Microsoft Office, například využití funkce uzamčení obsahu, kdy žadatelé mohou měnit pouze některá pole.

6.4.3 Případová studie občanského sdružení Písek žije

Moravský Písek je malou obcí na jihu Moravy s přibližně 2 200 obyvatel. Nachází se na hranici Jihomoravského kraje se Zlínským a na významné železniční trati Břeclav a Přerov. Vinařství a folklórní tradice, které v roce 2010 obnovila skupinka nadšenců, jsou dnes běžnou součástí života obce. Za zmínku stojí fotbalový stadion, koupaliště a Sokolovna, které slouží volnočasovým aktivitám v obci.

Právě Sokolovna byla využívána ke kulturním a společenským účelům, jako jsou plesy, velké rodinné oslavy a koncerty různých žánrů určené v první řadě mladé generaci. Vlastnické vztahy byly velmi problematické, protože budova a pozemky byly ve vlastnictví České obce sokolské. Do Sokolovny ale neinvestovali a ona chátrala, proto se nevyžívala ke sportovním aktivitám. Obec prováděla jen ty nejnnutnější opravy. V zadní, přistavěné části budovy se nacházelo asi pět zkušeben, kde mladí lidé hráli na hudební nástroje a trávil volný čas. Pro mnohé toto bylo trnem v patě, protože na úklid ani vnitřních ani venkovních prostor mladí nedbali a v noci odtud šel hluk. Obec, ani místní Tělocvičná Jednota Sokol nebyli sto situaci vyřešit.

Nápad na benefiční akci „Písek žije“ vznikl právě tady při žhavé debatě, kdy jedni tvrdili, že situace je neřešitelná, protože nikdo nebude pracovat zadarmo, a druzí tolik skeptičtí nebyli. Pádným argumentem byl stav (uvnitř i venku) v okolí zkušeben v Sokolovně a mnohé pokusy udělat brigádu a nepořádek uklidit. Nakonec ale všichni našli společnou řeč

a začali přemýšlet, co můžou dělat. Záchytným bodem byly prostory Sokolovny a právě vyhlášená grantová výzva Jihomoravské komunitní nadace „Nikdo neví, co v kom dřímá“ (financovaná z výtěžku Charitativní aukce vína v Čejkovicích, jež uspořádala Jihomoravská komunitní nadace za finanční podpory Československé obchodní banky a díky pomoci dobrovolníků, kteří aukci zkoordinovali takřka sami).

Iniciativu vzali do rukou Kateřina Hájková a Jiří Doležal. V prostorách zkušeben se začali scházet mladí lidé (počet okolo 18 lidí), kteří se chtěli zapojit a změnit situaci na Sokolovně i zkušebnách. Rozhodli se uspořádat benefiční akci na podporu Sokolovny. Na schůzkách se plánovalo, každý přemýšlel, jak může do programu benefice přispět, co může zajistit a jak pomoci. Jako neformální skupina „V Moravském Písku aktivně“ podali žádost o nadační příspěvek u Jihomoravské komunitní nadace v programu „Nikdo neví, co v kom dřímá“, určenému mladým lidem do 26 let; získali 5 000 Kč na realizaci brigád a celodenní benefiční akce „Písek žije 2010“. Vše se mělo odehrávat v prostorách Sokolovny, nejdříve bylo tedy třeba uklidit a vyvézt odpadky, opravit venkovní pódium a celkově připravit areál. Uskutečnily se dvě brigády, kterých se zúčastnily asi dvě desítky dobrovolníků – areál byl připraven na benefici.

O brigádách a plánované benefiční akci vydali tiskovou zprávu, jejíž části byly uveřejněny v několika regionálních novinách. Možná kvůli celkovému nepochopení, špatně zvoleným výrazům či nevhodným citacím se dobrovolníci dostali do mediálně sledovaného sporu se starostou obce. Starosta se vzbouřil například proti spojení „stojaté vody Moravského Písku“, které pouze ilustrovalo názor dobrovolníků na dění v obci. Z dnešního pohledu šlo o spor vyvolaný faktem, kdy, jak se říká, pravá ruka neví, co dělá levá. Problém byl ve špatné komunikaci dobrovolníků s obecním úřadem. Nicméně, pro organizátory to byla cenná zkušenost, jakým způsobem jednat s novináři a proč zapojovat skutečně maximum stran, jež se činnost dotýká.

Benefiční akce nazvaná „Písek žije 2010“ a určená na podporu Sokolovny v Moravském Písku se uskutečnila na konci prázdnin, v sobotu 21. srpna 2010. Byl připraven opravdu nabytý program – folklórní vystoupení, hudební produkce, promítání, výstavy, hry pro děti a další. Očekávaná návštěvnost byla maximálně sto padesát lidí, přišlo jich neočekávaných 352 a výtěžek se vyšplhal na 11 000 Kč. Organizátoři i návštěvníci byli nadšení. Počet skutečných organizátorů byl také vyšší - 35 osob a všichni pracovali bez nároku na honorář.

Po realizaci si tým dobrovolníků sestavil SWOT analýzu akce a začal řešit problém s výtěžkem. Problém tkvěl v tom, že obecní úřad požadoval pro osvobození od poplatků za pořádání kulturní akce doložení charitativního účelu konání akce. Výtěžek byl proto odeslán na účet Jihomoravské komunitní nadace. Nikdo nečekal takový úspěch, počítalo se s mnohem nižší částkou, pokud vůbec s nějakou. Nápad účelného využití prostředků nikdo aktuálně neměl. Peníze zůstaly dva roky na účtu Jihomoravské komunitní nadace; občané byli nespokojeni, ale nikdo nedokázal říct, jak tedy peníze využít. Obecní úřad Moravský Písek a Česká obec sokolská jednali o převodu majetku budovy Sokolovny do vlastnictví obce a plánovaly se velké rekonstrukce za několik milionů – v takových částkách byl výtěžek 11 000 Kč zanedbatelný a opravit v Sokolovně něco, když nebylo jasné, jakých přestaveb se dočká, bylo nemyslitelné.

Co se týče realizátorů – dobrovolníků, změnilo se hodně. Jejich vnímání osobní odpovědnosti a odpovědnosti vůči svému okolí. Převážná většina v Moravském Písku vyrůstala, v Sokolovně trávili spoustu volného času. Po benefiční akci můžeme pozorovat zvýšený zájem o osud Sokolovny, její stav, ale i celkově dění v Moravském Písku a jeho budoucnost. Souběžně s přípravami benefiční akce vznikala v Moravském Písku iniciativa pro obnovení hodové tradice, všichni si vzájemně vypomáhali a spolupracovali.

Ti neaktivnější z realizátorů se dále rozhodli uspořádat silvestrovský večírek v Sokolovně a přemýšleli, jak udržet tyto lidi pohromadě a navázat na úspěch benefiční akce. V dubnu 2011 si zaregistrovali občanské sdružení nazvané „Písek žije“ s cílem rozvíjet občanskou společnost a partnerství s důrazem na setkávání občanů a generací. Občanské sdružení má pouze tři členy, ale spoustu příznivců, kteří jsou vždy ochotní pomoci. V létě 2011 uspořádali druhý ročník benefiční akce „Písek žije“, ale nedočkala se takového úspěchu jako první ročník, částečně také proto, že nebylo dořešené využití výtěžku předchozího ročníku.

V tomtéž roce se z dnešního pohledu jeví jako velmi úspěšný projekt „Zasad' si svůj strom“, podpořený v Asistenčně-vzdělávacím programu Velvyslanectvím spojených států v Praze, A.K.N. – občanským sdružením a Jihomoravskou komunitní nadací. Součástí programu bylo vzdělávání neziskových organizací, konzultace s odborníky a příspěvek 5 000 Kč na realizaci projektu s podmínkou kofinancování minimálně 5 000 Kč ze soukromých zdrojů (například od podnikatelů a firem). Sehnání partnerů projektu – dárců bylo pro organizaci velmi těžké, nakonec ale získali materiální i finanční dary v celkové hodnotě 7 600 Kč. Nejprve se sešli s místostarostou Moravského Písku, panem Holasem,

s prosbou o pomoc v hledání vhodných dárců z obce a jejího okolí. Sestavili seznam a pan Holas některým z nich zavolal a informoval je o snahách sdružení. Následovaly schůzky s jednotlivými dárci. Někteří podnikatelé darovali peníze bez zájmu o projekt či sdružení, jiní se aktivně zapojili do příprav projektu či realizace.

Cílem projektu „Zasad' si svůj strom“ byla revitalizace veřejného prostranství a setkání občanů. Zúčastnilo se okolo 50 občanů a zasadilo se celkem 16 ovocných stromků. Následnou péči o stromky vzali do rukou sami občané, a to nejen ti, kteří se výsadby zúčastnili. Jeden z dobrovolníků přispěl vyrobením laviček z darovaného dřeva.

Několik měsíců po realizaci projektu „Zasad' si svůj strom“ obdrželi realizátoři velmi rozhořčený e-mail od občana, který se výsadby osobně neúčastnil. Očividně se však cítil zodpovědný za to, co se stromky bude. Podle jeho slov se o stromky nikdo nestaral, a tak to udělal sám. Okopal je a zalil.

V roce 2012 přišla iniciativa od člena sdružení, ke které se připojilo několik dalších, a společně a dobrovolnicky v budově Sokolovny vybudovaly prostory vhodné pro setkávání občanů a projekční plochu. Z výtěžku první a druhé benefiční akce „Písek žije“ (2010 a 2011) byl zakoupen projektor a zvuková technika. Prostory jsou nazvány „EpiCentrum volného času“ a setkávají se zde různé generace. Od otevření proběhlo nespočet společných večerů u čaje, u filmu či jen tak, jsou pořádány cestovatelské besedy nebo třeba koncerty meditační hudby. Účastníci striktně dodržují zákaz požívání alkoholu a kouření – prostě proto, že kvůli takovým potřebám mohou jít do hospody či baru. Podle slov jedné z pravidelných návštěvnic je nesmírně osvěžující přicházet nad ránem domů s čistou hlavou plnou nových poznatků, myšlenek a nápadů.

V rámci EpiCentra volného času se dějí další dílčí aktivity a navštěvuje jej stále více občanů. Obecní úřad vyjádřil souhlas se zachováním centra i po rekonstrukcích Sokolovny a počítá s občanským sdružením „Písek žije“ jako s významným partnerem pro další kulturní i společenské aktivity. Sdružení se nadále snaží o dialog s představiteli místní samosprávy a občany a tomuto přizpůsobovat své projekty.

V průběhu celé historie občanského sdružení Písek žije byla role Jihomoravské komunitní nadace dvojitá: jednak poskytovala finanční podporu, ale významnější byla pro členy motivace, zkušenosti a kontakty ze strany nadace.

6.4.3.1 Co vyplývá z případové studie

Výše uvedená případová studie názorně a prakticky ilustruje dopad grantové podpory Jihomoravské komunitní nadace.

Nadace podpořila iniciativu v polovině roku 2010 částkou 5 000 Kč na úklid a realizaci celodenní benefiční akce, což vyvolalo řadu nepředvídatelných událostí. Jednou z nich je určitě fakt, že benefiční akci aktivně připravovalo 18 dobrovolníků, avšak v den benefice přišlo na výpomoc dalších 17 mladých lidí, které přivedli původní dobrovolníci. K založení občanského sdružení sice došlo až v dalším roce, ale nestalo by se tak nebýt předchozích událostí; tímto jde taky o nepředvídatelnou událost, ačkoliv v žádosti o grantovou podporu dobrovolníci projevují zájem o navazující aktivity.

Celkovým přínosem podpory Jihomoravské komunitní nadace v roce 2010 je suma těch dílčích:

- zapojení mladých lidí do reálného života,
- zkušenost s médii,
- zkušenost jednání s obecním úřadem,
- zkušenost s napsáním žádosti o grantovou podporu,
- vlastní iniciativa,
- práce bez nároku na honorář,
- schopnost sestavit si rozpočet a pracovat s ním,
- vnímání osobní odpovědnosti a odpovědnosti za dění v obci a jejich konfrontace s názory ostatních,
- zvýšený zájem o prostory Sokolovny a její budoucnost,
- založení občanského sdružení a následné aktivity tohoto sdružení.

Cílem programu *Nikdo neví, co v kom dřímá* bylo zapojení mladých lidí (jednotlivců či skupin) do dění v místě, kde žijí. Můžeme konstatovat, že minimálně v tomto podaném projektu k tomu došlo, a to dokonce i dlouhodoběji díky založení občanského sdružení. Dobrovolníci si hlouběji uvědomili, že jsou součástí života obce a že na jejich aktivitách záleží – toto hodnotím jako nejdůležitější přínos s vlivem na socio-ekonomický rozvoj re-

gionu, protože občanská společnost stojí na aktivních lidech, kteří si uvědomují svou roli v komunitě.

Nejhmotatelnějším přínosem prvotní podpory v roce 2010 je tedy založení občanského sdružení v roce 2011, jehož cílem jsou:

- zvýšení zájmu občanů o dění v jejich obci a povzbuzení je k aktivitě;
- prosazování principů občanské společnosti, principů trvale udržitelného rozvoje a principů společenské odpovědnosti;
- zlepšení mezilidských vztahů;
- podpora partnerství mezi občany, neziskovými organizacemi, podnikateli a veřejnou správou;
- ochrana přírody a krajiny;
- ochrana životního prostředí.

Sdružení se tedy chce aktivně zapojit do dění v obci a rozhodovacích procesů.

V roce 2011 se toto sdružení zapojilo do Asistenčně-vzdělávacího programu, financovaného Velvyslanectvím Spojených států amerických v Praze za spolupráce Asociace komunitních nadací v ČR (A.K.N. – o. s.) a Jihomoravské komunitní nadace, která granty přerozdělovala v daném regionu. Hlavním cílem programu byla *změna*, změna v chování, v myšlení, v postojích, v naučených procesech – účastníkům bylo poskytnuto vzdělávání z oblasti neziskového sektoru, možnost konzultací s odborníky na komunitní nadace a budování komunit a grantová podpora 5 000 Kč s podmínkou kofinancování minimálně 5 000 Kč ze soukromých zdrojů. Šlo tedy o změnu týkající se fundraisingu malých nestátních neziskových organizací a jejich nezávislosti a stability.

V rámci Asistenčně-vzdělávacího programu pracovalo sdružení na malém komunitním projektu. Při shánění finančních prostředků se zaměřilo na budování partnerství s dárci – místními podnikateli a firmami. Sdružení se naučilo, jakým způsobem hledat potenciální dárci, jak je oslovit a nabídnout jim partnerství s cílem navázat dlouhodobý vztah. Zda kýžená změna v oblasti fundraisingu u této organizace nastala, ukáží další aktivity sdružení.

Změna ale nastala i jinde – ve chvíli, kdy se zmíněný občan zapojil do péče o vysazené stromky, došlo ke změně ve vnímání společného prostoru a role občanů v něm. Je velmi

důležité zapojit občany a podpořit pocit odpovědnosti za stav veřejných prostor, dle mého názoru jen tak budou investice do revitalizací náměstí, chodníků, parků a podobně efektivní, skutečně využívané a opečovávané s minimálními náklady samospráv či jiných. Ačkoliv k tomuto projektu „Zasad' si svůj strom“ primárně nesměřoval, organizátoři zvolili v tomto směru vhodný model projektu – občané stromky sadili vlastními silami, sdružení jim k tomu poskytlo pouze příležitost.

V roce 2012 můžeme považovat sdružení za finančně a organizačně mnohem stabilnější díky výtěžkům benefičních akcí v roce 2010 a 2011 a účasti v Asistenčně-vzdělávacím programu. Sdružení se zaměřilo na realizaci nápadu – vybudování místa vhodného pro setkávání. Využili prostory Sokolovny v obci, vydělané prostředky z minulých let a nadšení dobrovolníků a vybudovali místo komunitního setkávání. Otevřeli jej na konci roku 2012 a od té doby pořádají malá, neformální setkávání různého druhu.

6.5 Další činnost nadace

Z další činnosti Jihomoravské komunitní nadace je třeba zmínit vlastní iniciativu v oblasti zapojování občanů do dění v obci a celkově do komunitně zaměřených aktivit s cílem probudit komunitního ducha, individuální odpovědnost a zdravý patriotismus.

Z těchto aktivit jmenujme například pořádání kulatých stolů s občany a představiteli místních samospráv, setkávání typu *čaj o páté*, výstav místních umělců apod. Za zmínku také stojí vydání kalendáře *Odcházející krása* v roce 2012, mapujícího tradici každodenního nošení moravských krojů.

7 SWOT ANALÝZA JIHOMORAVSKÉ KOMUNITNÍ NADACE

SWOT analýzu jsem zpracovala, abych byla schopna lépe popsat skutečný dopad Jihomoravské komunitní nadace na socio-ekonomický rozvoj regionu a také doporučit zlepšení v problémových či slabších oblastech.

Tabulka 7 SWOT analýza Jihomoravské komunitní nadace

Silné stránky	Slabé stránky
Know-how práce s neveřejnými zdroji	Mladá, nezaběhlá nadace operující v regionu bez tradice komunitních nadací
Apolitičnost	Fungování nadace stojí na jednom člověku
Neutrální platforma pro řešení místních problémů	Nízká angažovanost členů správní rady
Podpora nejrozličnějších tematických oblastí	Slabý fundraising
Nezávislost na veřejných zdrojích	Žádný dlouhodobý dárců
Znalost místních hodnot	Nestabilita finančních zdrojů
Tvorba prostoru pro společný dialog	Časová vytíženost ředitelky jakožto jediného fundraisera
Podpora těch, kteří mohou do komunity přinést vklad	Chybí dlouhodobá strategie, program, tradiční nástroje komunitních nadací
Vizionářské vedení	Neuchopitelnost přínosu nadace, nehmotné výstupy činnosti
Podpora odborníků (J. Štogr, J. Kroupa, J. Bárta, T. Krejčí atd.) a organizací (A.K.N., Nadace VIA, Mott Foundation prostřednictvím AFwP, Okresní hospodářské komory Hodonín atd.)	Žádné poradní sbory či komise
Nová zaměstnankyně	Malé nadační jmění a žádný výnos
Podpora ze strany dobrovolníků a dobrovolnic různých věkových kategorií	Slabá webová prezentace
Podpora ze strany místních vinařů a vinařek a jiných drobných podnikatelů	Jediný pravidelný grantový program
Strategické umístění sídla	Nevyužívání výroční zprávy jako marketingového nástroje
	Nedostatek finančních prostředků na činnost

<p>Silné stránky (pokračování)</p> <p>Stabilní grantový program „Poznej svoji komunitu“</p> <p>Tradiční Charitativní aukce moravských vín v Praze</p> <p>Nápady, kreativita</p> <p>Budování tradice charitativních večeří</p> <p>Dobré jméno</p> <p>Relativně vysoký zájem regionálních médií</p> <p>Spolupráce s místními umělci</p>	<p>Slabé stránky (pokračování)</p> <p>Neorganizovanost v administrativě a některých činnostech</p> <p>Nedostatečné využívání nových informačních systémů a technologií</p> <p>Umístění kanceláře mimo obec</p>
<p>Příležitosti</p> <p>Posílení role nadace v komunitě</p> <p>Nezaměstnanost jako příležitost pro oslovení dobrovolníků</p> <p>Využití nových technologií</p> <p>Rozšíření obsluhované oblasti</p> <p>Potenciál vinařství a růst jeho významu pro region</p> <p>Budování komunit jako aktuální téma ve světě</p> <p>Rozvoj filantropie a šíření konceptu společenské odpovědnosti firem</p> <p>Rozvinutý sektor malých a středních podnikatelů</p> <p>Potenciál velkých firem v regionu jako dárců</p> <p>Spolupráce s místními samosprávami</p>	<p>Hrozby</p> <p>Nulová tradice komunitních nadací a budování komunit v ČR a regionu</p> <p>Žádný velký dárců pro komunitní nadace v ČR</p> <p>Nepříznivé prostředí pro naplňování poslání</p> <p>Nezájem médií, špatný mediální obraz</p> <p>Nezájem dárců</p> <p>Odchod/odvrácení se dobrovolníků</p> <p>Nezajištění nástupců současných zaměstnanců</p> <p>Nezájem neziskových organizací o nadační příspěvky</p> <p>Nový občanský zákoník</p> <p>Nezájem okolí o navazování partnerství</p> <p>Úpadek hodnot</p>

Příležitosti (pokračování)	Hrozby (pokračování)
Využití potenciálu základních a středních škol z regionu	Špatné vývoj vztahů s klíčovými aktéry a osobnostmi komunity
Šíření myšlenky dobrovolnictví	Nepříznivé podmínky pro rozvoj filantropie
Růst významu neziskového sektoru	
Růst míry zapojení občanů do dění v obci/regionu a vnímání osobní odpovědnosti	

7.1 Doporučení

1. Lidské zdroje - motivování nové zaměstnankyně, jasné definování pracovní náplně a jasné zadávání úkolů, postupné zvyšování náročnosti se zralostí zaměstnankyně; zavedení pravidelných porad a navození přátelského klima, podporujícího kreativitu.
2. Dlouhodobá strategie – stanovení dlouhodobých cílů a zavedení konceptu outcome mapping (mapování výsledků).
3. Web a sociální sítě – rekonstrukce webových stránek, průběžná aktualizace a využití potenciálu sociální sítě Facebook.
4. Fundraising – aktivní nabízení dárcovských fondů a fundraising jako hlavní pracovní náplň jednoho ze zaměstnanců.

7.2 Komentář

1. Lidské zdroje - základním kamenem pro rozšíření a prohloubení dopadu činnosti Jiho-moravské komunitní nadace jsou lidé. Dokud se bude v nadaci jediná osoba věnovat grantování, fundraisingu a veškeré administrativě, není možný rozvoj organizace. V případě komunitní nadace ale nelze mít zaměstnance, který nevěří myšlence komunitních nadací a budování komunit a který není zapálený pro věc. Druhou stránkou věci jsou finance na zaměstnání nového pracovníka, což naprosto souvisí s fundraisingem a šířením myšlenky komunitních nadací. K tomu je ale třeba čas, který zákonitě nemůže mít jediný zaměstnanec zastávající všechny funkce. Vše se zdá být bludným kruhem, nadace však využila dotací z úřadu práce a zaměstnala jednu ze svých dobrovolnic. Nyní je důležitým krokem motivování nové zaměstnankyně, jasné definování pracovní

náplně a jasné zadávání úkolů, jejichž náročnost se bude postupně zvyšovat společně se zralostí zaměstnankyně. Současně navrhuji zavedení pravidelných porad, například každý týden, kde se zaměstnanci navzájem informují, co se jim povedlo a co budou dělat další pracovní týden. Přátelské klima podporující kreativitu je zde nezbytné.

2. Dlouhodobá strategie - za nezbytný krok následně považuji sestavení dlouhodobé strategie, kterou bude nadace v horizontu několika let sledovat. Jednak tak zamezí jisté nesytemačnosti a zmatečnosti, definuje a ujasní si dlouhodobější cíle, jednak bude navenek čitelnější – dárcům, všem sympatizantům, médiím, dobrovolníkům, občanům i správní radě. Toto zapůsobí i na loajálnost zaměstnanců a okolí. Strategie také dopomůže k efektivnějšímu fundraisingu. Zavedení konceptu outcome mapping pomůže k průběžnému hodnocení činnosti a výsledků činnosti, čímž bude nadace pracovat efektivněji, a zároveň splní požadavek Akademie rozvoje filantropie v Polsku v rámci aktuální grantové výzvy, do které Jihomoravská komunitní nadace předkládá žádost o podporu (viz podkapitola *V4 Community Foundation Maturity Program*).
3. Web a sociální sítě - nadace může z pohledu lidí, kteří se s jejími představiteli a činnostmi nesetkali, působit neprofesionálně, nedůvěryhodně a zmatečně. Toto lze zčásti napravit zlepšením webové prezentace a průběžným aktualizováním. Navíc jde o nadaci, která by se měla zaměřit na komunikaci s širokou veřejností, komunitou – v tomto směru doporučuji promyšlení marketingové komunikace v rámci sociálních sítí. Veřejnost potřebuje vědět, že je nadace aktivní a otevřená. Rozvážným zveřejňováním informací ze života nadace navodí pocit sounáležitosti, zapojení a loajálnosti.
4. Fundraising - co se týče fundraisingu samotného, je třeba využívat tradičních nástrojů komunitních nadací, tj. především nabízení dárcovských fondů. Silnou stránkou komunitních nadací je tematická neutralita – komunitní nadace podporuje komunitu bez ohledu na téma problému. Zde se nabízí významná příležitost. Nadace bude fond spravovat a odvádět si stanovené procento jako administrativní poplatek. Budou-li zapojení dárci spokojeni, přirozeně dojde ke zvýšení prestiže a profesionality nadace, k šíření myšlenky komunitních nadací a rozšíření o povědomí o její činnosti a poslání.

Tyto čtyři body považuji v dané chvíli za klíčové. Zaměří-li se nadace na jejich zlepšení, vedlejší úspěchy se nezbytně dostaví a nadace se bude rozvíjet správným směrem.

8 ROZHOVOR S ŘEDITELKOU JIHOMORAVSKÉ KOMUNITNÍ NADACE

Pro konfrontování výsledků práce s praxí jsem na závěr udělala polostrukturovaný rozhovor s ředitelkou a zakladatelkou Jihomoravské komunitní nadace, paní Zlatou Maděříčovou. Rozhovor se uskutečnil dne 3. května 2013.

1. otázka: kde by měl být přínos komunitních nadací všeobecně?

Nadace jsou ze své povahy finanční nástroj, a tudíž hlavní přínos komunitních nadací vidím v tom, že jsou zpravidla jediným apolitickým finančním nástrojem v regionu. Komunitní nadace učí filantropii, kdy jsou běžně jediným subjektem v komunitě, který se profesionálně věnuje filantropii. Dále učí společnost a jednotlivce starat se o věci veřejné, na což jim poskytuje zdroje a know-how, to znamená, že jim jednak nabízí finanční zdroje a jednak je učí hledat a vytvářet vlastní zdroje na realizaci veřejně prospěšných projektů.

2. otázka: jaký je podle Vašeho názoru skutečný přínos JMKN v danou chvíli?

JMKN operuje v konzervativním, zemědělském prostředí na periférii. V tomto kontextu působí jako dobrý příklad, že nejrůznější nadace a projekty nemusí být iniciovány jen z centra, nýbrž odkudkoliv, kde jsou aktivní lidé. Nadace je proaktivní v tom, že ukazuje lidem, zejména těm, kteří prožili totalitární režim, že nemusí čekat s řešením problémů na stát a jeho instituce. Vedle toho oslovuje místní dárce, čímž uvádí do praxe koncept společenské odpovědnosti firem, sdružuje občany a vytváří apolitickou platformu pro střetávání nejrůznějších subjektů, čímž podporuje vznik mezisektorových partnerství; příkladem takového setkání je *Senátorského dřevosochání*.

3. otázka: jaký si myslíte, že je ekonomický přínos JMKN pro region?

Vzhledem k výši vygrantovaných peněz může vládnout pocit, že je JMKN bezvýznamnou organizací. Naproti tomu ale v regionu neexistuje žádný jiný subjekt, který by nestátní neziskové organizace – zejména ty malé a neprofesionální - učil vytvářet své vlastní zdroje. Ekonomický přínos činnosti JMKN je sice těžko vyčíslitelný, tuto skutečnost ale vyvažuje přínos na poli sociálním.

4. otázka: jaký je tedy sociální přínos pro region?

Komunitní nadace obecně zvyšují kvalitu života a už jen moment, kdy člověk ví, že má příležitost aktivně se zapojit do zvyšování kvality života, je velmi důležitý.

5. Co hodlá JMKN do budoucna dělat, aby se dopad její činnosti prohluboval?

Po pěti letech fungování, kdy se nadace nedostala do závažnějších finančních problémů a dokázala své poslání naplňovat grantováním, docházíme k závěru, že rok 2013 by měl být v jistém smyslu zlomový. Přijali jsme novou zaměstnankyni a čekají nás významné změny. V první řadě se zaměříme na péči o dárcce a institucionální rozvoj, protože doteď byla nadace řízena více méně intuitivně. Hodláme zpracovat strategii na dva až tři roky dopředu, analýzu řízení, vytvořit databázi a zapracovat na nadačních webových stránkách.

VLASTNÍ KOMENTÁŘ A ZÁVĚR

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo uchopení a popsání přínosu Jihomoravské komunitní nadace na socio-ekonomický rozvoj Břeclavska a Hodonínska. Vedlejším cílem je sestavení doporučení v oblasti fungování Jihomoravské komunitní nadace a grantových programů. K tomu jsme využili SWOT analýzy, případové studie, pozorování, polostrukturovaného rozhovoru, popisné analýzy a analýzy dokumentů – kvalitativních metod.

Teoretická část zkoumá koncept komunitních nadací a snaží se o aplikaci vybraných teorií občanské společnosti, popisuje historii komunitních nadací, jejich podobu v Kanadě a Spojených státech, kde má tento koncept téměř sto letou tradici, a vývoj a současný stav KN v České republice. Praktickou část a její výsledky komentuji a shrnuji v následujících řádcích.

Jihomoravská komunitní nadace vznikla téměř před pěti lety, je tedy velmi mladá a její pozice o to těžší pro netradiční zaměření v prostředí České republiky. Jak naznačuje SWOT analýza činnosti silnou stránkou nadace je její nezávislost na veřejných zdrojích, apolitičnost a tematická neutrálnost, je místním aktérem a znalcem hodnot, což z ní potenciálně dělá ideálního partnera. Na druhou stranu slabými stránkami je finanční nestabilita (i přes všechny nástroje, které jí koncept komunitních nadací napovídá) v podobě slabého fundraisingu a absence významného a dlouhodobého dárce. To vše je ale způsobeno především faktem, že nadace funguje v prostředí, poznamenaném komunistickým režimem, kde si filantropie a dobrovolnictví teprve hledá cestu zpátky k lidem.

Na druhou stranu po celém světě roste důraz na místní aktivity a život a nejinak je tomu v České republice. Zde vidím příležitost pro Jihomoravskou komunitní nadaci jako reprezentanta hesla myslí globálně, konej lokálně. Nadace se snaží vybízet místní dárce a místní aktivní lidi k činům, motivuje a poskytuje příležitosti spojit jejich síly a zdroje.

Po popsání nadace a analyzování slabých a silných stránek, hrozeb a příležitostí jsem sestavila doporučení, viz níže.

1. Doporučení v oblasti lidských zdrojů - motivování nové zaměstnankyně, jasné definování pracovní náplně a jasné zadávání úkolů, postupné zvyšování náročnosti se zralostí zaměstnankyně; zavedení pravidelných porad a navození přátelského klima, podporujícího kreativitu.

2. Sestavení dlouhodobé strategie – stanovení dlouhodobých cílů a zavedení konceptu outcome mapping (mapování výsledků), což vyžaduje aktuální grantová výzva V4 *Community Foundation Maturity Programu*.
3. Zlepšení prezentace v prostředí webu – rekonstrukce webových stránek, průběžná aktualizace a využití potenciálu sociální sítě Facebook v komunikaci s veřejností.
4. Doporučení v oblasti fundraisingu – aktivní nabízení dárcovských fondů a fundraising jako hlavní pracovní náplň jednoho ze zaměstnanců.

Poskytování nadačních příspěvků je pro nadaci příležitost, jak ukázat veškerým stakeholders, co umí a proč ji podporovat. Jeví se mi tedy vhodné využít potenciál této činnosti. Proto jsem vypracovala SWOT analýzu jediného každoročně vyhlašovaného grantového programu *Poznej svoji komunitu* a sestavila případovou studii občanského sdružení, jež nadace dvakrát podpořila nadačním příspěvkem a nespočetněkrát svými znalostmi a kontakty.

V rámci případové studie jsem se zamyslela nad dopadem finanční podpory pouhých 5 000 Kč, kterou sdružení dvakrát získalo od JMKN. Jihomoravská komunitní nadace pracuje s aktivními lidmi a zároveň působí ve venkovském prostředí – zde je důležitá iniciativa, ze které *vyroste* velký projekt. Nadace tak neposkytuje pouze finanční prostředky, nýbrž nástroje, jak zapojit komunitu, získat další zdroje a vůbec rozjet nápad. Případová studie ilustruje úspěch podpory dané výše.

Na základě SWOT analýzy grantového programu *Poznej svoji komunitu* jsem doporučila následující:

1. propagace výzev – viditelnější zveřejňování výzev na webu JMKN a Facebooku;
2. marketing a práce s dárci - využívání podpořených projektů pro upevňování role nadace v regionu a budování vztahů s příjemci nadačních příspěvků i dárci pomocí podrobnějšího informování veřejnosti o podpořených projektech, zveřejňování případů dobré praxe a zasílání informací o nejlepších podpořených projektech dárcům;
3. žádost o nadační příspěvek – vylepšení formátování žádosti pro pohodlnější ovládání.

Na závěr jsem chtěla zjistit, jestli nabyté poznatky a výsledky mé práce nejsou příliš vzdáleny realitě, k čemuž jsem využila možnosti rozhovoru s ředitelkou Jihomoravské komunitní nadace. Zvolila jsem polostrukturovaný rozhovor s předem načrtnutými okruhy otázek a ptala se na přínos nadace a její budoucnost. Porovná-li odpovědi paní ředitelky

s tím, jak chápu koncept komunitních nadací, co od nich očekávám, a jaké jsou výsledky mého zkoumání, lze konstatovat, že by má bakalářská práce mohla být využita v praxi pro další aktivity.

Nyní je třeba odpovědět na stanovené výzkumné otázky, které zní:

1. Má Jihomoravská komunitní nadace vliv na socio-ekonomický rozvoj regionů Břeclavska a Hodonínska?
2. V jakých oblastech tkví přínos Jihomoravské komunitní nadace na socio-ekonomický rozvoj regionu?

Na první otázku jsem se konkrétněji ptala v rozhovoru s ředitelkou nadace, ale odpověď dává i případová studie a SWOT analýza nadace. Dle mého názoru má Jihomoravská komunitní nadace vliv na socio-ekonomický rozvoj regionu tím, že vychovává mladé lidi pomocí dobrovolnictví, učí a rozvíjí filantropii, dává nástroje a motivuje k aktivnímu zapojení veřejnosti do dění v obci i regionu, poskytuje platformu pro společný dialog, učí odpovědnosti, partnerství a hodnotám. Myslím, že toto je cesta ke kvalitnějšímu životu a trvale udržitelnému rozvoji.

V případě druhé otázky, která se ptá na oblasti přínosu Jihomoravské komunitní nadace, je třeba na výsledky práce nahlédnout komplexněji. Přínos činnosti pak vidím ve čtyřech oblastech, a to v grantové podpoře, rozvoji filantropie, rozvoji dobrovolnictví a budování komunit.

O grantové podpoře jsem se zmiňovala již výše a, jak vyplývá z případové studie, nadace poskytuje formou grantové podpory především nástroje, příležitosti a motivaci, jak se zapojit do dění nebo dění vyvolat. Přínos v oblasti rozvoje filantropie je taktéž výrazný, jelikož JMKN pracuje s dárci a snaží se je zapojit. Do budoucna může být nadace v této oblasti velmi úspěšná díky dárcovským fondům a programům, které jsou komunitním nadacím vlastní. Nadace pracuje i s dobrovolníky, věnuje se jim a zapojuje do svých aktivit. Především v případě studentů je přínos uchopitelnější, protože je zapojuje do reálného života, seznamuje s úspěšnými lidmi, učí osobní odpovědnosti, dává příležitost realizovat se, nabízí cenné zkušenosti a zvýhodňuje tak na trhu práce. Co se týká přínosu v oblasti budování komunit, je nadace ten aktér, který se snaží hledat hodnoty a pracovat s nimi (příkladem moravské víno a vinaři), vyvolávat dialog (pořádání kulatých stolů) a zapojovat do dění (což dělá také pomocí grantových výzev).

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. A.K.N., 2013. *Asociace komunitních nadací v ČR* [online]. [cit. 2013-04-17]. Dostupné z: <http://akncr.cz/>
2. AVPO, 2013. Co je veřejná prospěšnost?. *Asociace veřejně prospěšných organizací* [online]. [cit. 2013-05-14]. Dostupné z: <http://www.avpo.cz/clanek/1477/621/verejna-prospesnost/co-je-verejna-prospesnost/>
3. COMMUNITY FOUNDATIONS OF CANADA, 2013. About CFC. *Community Foundations of Canada* [online]. [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: <http://www.cfc-fcc.ca/about-cfc/annual-report.html>
4. COMMUNITY FOUNDATIONS, 2003. A Brief History. *Community Foundations* [online]. [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: <http://www.communityfoundations.net/index.html>
5. CPSI, 2001. *Vstupní texty k třídením seminářům programu*. Praha: Nadace Opec Society Fund Praha.
6. *CSR - společensky odpovědné chování místních firem: sborník příkladů dobré praxe*. 2008. Ústí nad Labem: Komunitní nadace Euroregionu Labe, 46 s. ISBN 978-80-87175-02-6.
7. ČSÚ. *Český statistický úřad* [online]. 2013 [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/>
8. FRYCOVÁ, Michaela, Jan KROUPA, Monika ŠATAVOVÁ a Josef ŠTOGR, 2006. *Komunitní nadace: Šest sešitů ke komunitním nadacím*. Praha: Podnos.
9. JIHOMORAVSKÁ KOMUNITNÍ NADACE, 2008. *JMKN* [online]. [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: <http://www.jmkn.cz/>
10. JIHOMORAVSKÁ KOMUNITNÍ NADACE, 2008. *Smlouva o zřízení nadace*. Moravská Nová Ves.
11. JIHOMORAVSKÁ KOMUNITNÍ NADACE, 2009. *Výroční zpráva 2009*. Moravská Nová Ves. Dostupné z: <http://www.jmkn.cz/vyrocnizprava/>
12. JIHOMORAVSKÁ KOMUNITNÍ NADACE, 2010. *Statut nadace*. Moravská Nová Ves. Dostupné z: <http://www.jmkn.cz/o-nas/>

13. JIHOMORAVSKÁ KOMUNITNÍ NADACE, 2010. *Výroční zpráva 2010*. Moravská Nová Ves. Dostupné z: <http://www.jmkn.cz/vyrocnizprava/>
14. JIHOMORAVSKÁ KOMUNITNÍ NADACE, 2011. *Výroční zpráva 2011*. Moravská Nová Ves. Dostupné z: <http://www.jmkn.cz/vyrocnizprava/>
15. KISLINGEROVÁ, Eva, 2011. *Nová ekonomika*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, xxi, 322 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-403-2.
16. KOMUNITNÍ NADACE BLANICKO – OTAVSKÁ, 2013. *Komunitní nadace Blanicko – Otavská* [online]. [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: <http://www.konabo.cz/>
17. KROUPA, Jan, ed., 2010. *Czech Foundations, Canadian Foundations, Community Foundations: Sborník textů ze studijní cesty do Kanady*. Ústí nad Labem: A.K.N. - občanské sdružení, listopad 2010.
18. MARSHALL COUNTY COMMUNITY FOUNDATION, 2013. *A History of Community Foundations. Marshall County Community Foundation* [online]. [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: <http://www.marshallcountycf.org/history-fnds.htm>
19. NADAČNÍ FOND MARTINA BUBERA, 2013. Program CPSI. *Nadační fond Martina Bubera* [online]. [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: <http://buberfund.cz/dialogicke-spolecenstvi/lubomir-krbec/program-cpsi-community-partnership-support-iniciative/>
20. NADAČNÍ FOND VIA VITAE, 2011. *Nadační fond Via Vitae* [online]. [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: <http://www.nadacevv.cz/>
21. PAJAS, Petr, 2005. Statut veřejné prospěšnosti a nový občanský zákoník. *Unes: účetnictví a daně pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace, organizační složky státu a nevýdělečné organizace*. č. 5/2005. ISSN 1214-181x.
22. PÍSEK ŽIJE, o. s., 2010. *Benefiční akce Písek žije: Tisková zpráva*. Moravský Písek.
23. PÍSEK ŽIJE, o. s., 2010. *Odezvy benefiční akce Písek žije 2010: Tisková zpráva*. Moravský Písek.
24. PÍSEK ŽIJE, o. s., 2010. *Zápis ze schůzky V Moravském Písku aktivně ze dne 1. srpna 2010*. Moravský Písek.
25. PÍSEK ŽIJE, o. s., 2010. *Zápis ze schůzky ze dne 11. 6. 2010*. Moravský Písek.
26. PÍSEK ŽIJE, o. s., 2010. *Zápis ze schůzky ze dne 18. 7. 2010*. Moravský Písek.

27. PÍSEK ŽIJE, o. s., 2011. *Stanovy občanského sdružení „Písek žije“*. 7. 4. 2011. Moravský Písek.
28. PÍSEK ŽIJE, o. s., 2012. *Závěrečná zpráva projektu „Společně“*. Moravský Písek.
29. POSPÍŠIL, Miroslav, Michaela NEUMAYER, Simona ŠKARABELOVÁ, Ivan MALÝ, Michael MEYER a Ulrike SCHNEIDER, 2009. *Neziskové organizace a jejich funkce v demokratické společnosti*. Brno: Společnost pro studium neziskového sektoru, 32 s. ISBN 978-80-904150-3-4.
30. RADA VLÁDY PRO NESTÁTNÍ NEZISKOVÉ ORGANIZACE, 2011. *Hodnotící informace o činnosti nadací - příjemců příspěvku z Nadačního investičního fondu v roce 2010*. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnno/dokumenty/HI_2010.pdf
31. REMTOVÁ, Květa, 2009. *Výkladový slovník základních pojmů z oblasti udržitelného rozvoje*. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo životního prostředí ČR, 66 s. ISBN 978-80-7212-506-7.
32. RONOVSÁ, Kateřina, 2010. K pojetí veřejné prospěšnosti v Evropě. *Právnícké fórum*. září 2010.
33. Rozhovor se Zlatou Maděričovou, ředitelka JMKN, Moravská Nová Ves, 15. 3. 2013.
34. Rozhovor se Zlatou Maděričovou, ředitelka JMKN, Moravská Nová Ves, 17. 4. 2013.
35. Rozhovor se Zlatou Maděričovou, ředitelka JMKN, Moravská Nová Ves, 23. 4. 2013.
36. SKOVAJSA, Marek. 2010. *Občanský sektor: organizovaná občanská společnost v České republice*. Vyd. 1. Praha: Portál, 372 s. ISBN 978-807-3676-810.
37. ŠTOGR, Josef, 2001. *Partnerství a participace, veřejný prostor*. Praha: Nadace Open Society Fund Praha.
38. THE CLEVELAND FOUNDATION, 2013. Our history. *The Cleveland Foundation* [online]. [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: <http://www.clevelandfoundation.org/about/history/>
39. THE TRANSATLANTIC COMMUNITY FOUNDATION NETWORK, 2007. *Viac ako peniaze: Negrantovacie funkcie komunitných nadácií*. Prešov: Komunitná nadácia Prešov.

40. THE WINNIPEG FOUNDATION, 2013. About us. *The Winnipeg Foundation* [online]. [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: <http://www.wpgfdn.org/aboutus.php>
41. TŘI BRÁNY, komunitní nadace pro vědění, umění a civilizaci, 2013. *Tři brány* [online]. [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: <http://www.tribrany.cz/>
42. ÚSTECKÁ KOMUNITNÍ NADACE, 2011. *Ústecká komunitní nadace* [online]. [cit. 2013-03-10]. Dostupné z: <http://komunitninadace.cz/>
43. V4 PROGRAM, 2013. *V4 Community Foundation Maturity Program* [online]. [cit. 2013-04-17]. Dostupné z: <http://www.v4program.org/>
44. WINGS, 2012. Our Network. *Worldwide Initiatives for Grantmaker Support* [online]. [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: <http://www.wingsweb.org/?page=OurNetwork>
45. Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí ve znění zákona č. 123/1998 Sb. a zákona č. 100/2001 Sb., 1992. In: *Sbírka zákonů*.
46. Zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů (zákon o nadacích a nadačních fondech), 1997. In: *Sbírka zákonů*.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

JMKN	Jihomoravská komunitní nadace.
KN	Komunitní nadace.
A.K.N.	Asociace komunitních nadací v ČR.
NIF	Nadační investiční fond.
PSK	Poznej svoji komunitu.
KONABO	Komunitní nadace Blanicko-Otavská.
JMK	Jihomoravský kraj.
CSR	Corporate Social Responsibility (společenská odpovědnost firem).

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Sídla komunitních nadací, účastnících se V4 Community Foundation Maturity Program (zdroj: (V4 Program, 2013)	28
Obrázek 2 Působnost Ústecké komunitní nadace (zdroj: vlastní zpracování).....	31
Obrázek 3 Působnost Jihomoravské komunitní nadace (zdroj: vlastní zpracování)	33
Obrázek 4 Působnost Nadačního fondu Via Vitae (zdroj: vlastní zpracování)	34
Obrázek 5 Působnost Komunitní nadace Blanicko-Otavské (zdroj: vlastní zpracování)	35
Obrázek 6 Působnost komunitní nadace Tři brány (zdroj: vlastní zpracování).....	36
Obrázek 7 Působnost Jihomoravské komunitní nadace (zdroj: vlastní zpracování)	40
Obrázek 8 Vývoj výtěžku Dobročinné aukce moravských vín v Praze a výše udělených grantových podpor JMKN.....	44
Obrázek 9 Vývoj udělených grantů a nadačního jmění JMKN	47
Obrázek 10 Procentuální rozložení tematických oblastí vybraných podpořených projektů.....	48

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Podíl komunitních nadací na rozloze a počtu obyvatel ČR (zdroj: A.K.N., 2013).....	25
Tabulka 2 Výše nadačního jmění, počet a výše nadačních příspěvků udělený v roce 2011 (zdroj: A.K.N., 2013).....	25
Tabulka 3 Charakteristika obsluhovaného území JMKN	41
Tabulka 4 Vývoj počtu a výše udělených grantů a nadačního jmění JMKN	46
Tabulka 5 Rozložení podpořených tematických oblastí na základě předložených žádostí	48
Tabulka 6 SWOT analýza grantového programu Poznej svoji komunitu	49
Tabulka 7 SWOT analýza Jihomoravské komunitní nadace	58